

1. Początki ruchu nauczycielskiego

- Początki ruchów nauczycielskich przypadły jeszcze na I połowę XIX wieku pierwszy z nich powstał w Poznaniu w 1848 r. (Towarzystwo pedagogiczne Polskie), choć ich rozkwit to przełom XIX i XX wieku. Ich celem były nie tylko postulaty płacowe oraz socjalne, ale również ochrona szkoły i jej narodowego charakteru w przypadku zaboru austriackiego i walka o polskość na terenie zaboru rosyjskiego i niemieckiego. Rok 1905 był przełomowy bo ukonstytuowały się cztery tego typu organizacje Związek Nauczycieli Ludowych (Pilaszków), Polski Związek Nauczycielski (Warszawa), Stowarzyszenie Nauczycielstwa Polskiego (Warszawa) i Krajowy Związek Nauczycielstwa Ludowego (Kraków). Ten ostatni z racji sytuacji bardziej sprzyjającej w Galicji, miał możliwość rozwoju organizacyjnego i realną szansę wpływu na poczynania władz. Wszystkie one jednak zarazem były odpowiedzią społeczności nauczycielskiej na zmiany i nadzieje związane z wydarzeniami politycznymi 1905 roku w Królestwie, które po raz pierwszy od powstania styczniowego 1863 roku wysunęły kwestię niepodległości.

28 grudnia 1905 roku w Krakowie przy ulicy Franciszkańskiej 4, Stanisław Nowak nauczyciel, Rajca Miejski zebrał grupę nauczycieli i dyrektorów szkół aby założyć organizację wspomagającą nauczycieli oraz zajmującą się warunkami ich pracy a także wysoką jakością kształcenia i wychowania dzieci. Datę tę przyjmujemy za powstanie tej organizacji.

12 maja 1906 roku powstało pierwsze zorganizowane Ognisko Krakowskie Nauczycieli z siedzibą w Rynku Głównym 17.

Pod kierownictwem Stanisława Nowaka opracowano Deklarację Ideowo – Programową, która zawierała żądania i postulaty pod adresem władz oraz określała zasady kodeksu zawodowego nauczycieli.

2. Początki ruchu nauczycielskiego w Galicji

- Powołanie do życia KZNL – 28 grudzień 1905 r. w Krakowie – pierwszy prezes Stanisław Nowak – nauczyciel szkół krakowskich
- Działalność organizacji w celu ochrony polskiej szkoły i polskich tradycji niepodległościowych
- Wiceprezes organizacji i nauczyciel lwowski Julian Aleksander Smulikowski członkiem Związku Walki Czynnej – założony we Lwowie w 1908 r.

Ankieta założycielska KZNL 28 grudnia 1905 r.

- Zagajenie Ankiety
- [...] Prezes Krakowskiego Towarzystwa Nauczycieli Szkół Ludowych i Wydziałowych Stanisław Nowak –wyjaśniając na wstępie, że z upoważnienia Towarzystwa Pedagogicznego odbytego w auli Uniwersytetu w dniu 12 listopada 1905 roku w liczbie 500 osób stanu nauczycielskiego [...] zwołał przez osobny Komitet , dzisiejszą Ankietę [...] i cieszy się, że [...] rozbite nauczycielstwo złączy do pracy i solidarnej walki [...] z całą też gotowością wzięliśmy się do pracy i cieszymy się ze skutku, bo oto nasza odezwa po Kraju rozesłana, zgromadziła reprezentantów całej armii naszej 10 tysięcznej. Mamy dzisiaj 63 powiaty reprezentowane [...] z nami solidaryzując się w pracy zawodowej [...] Witam Was drodzy Bracia i Siostry Polacy i Rusini, witam jako wspólną rodzinę nauczycielską [...] wzywając [...] do wspólnej z nami pracy – skierowanej nie tylko do polepszenia doli naszej, ale i do podniesienia ogólnego stanu nauczycielstwa i szkolnictwa narodowej oświaty.

Pierwsza strona protokołu ankiety założycielskiej Krajowego Związku Nauczycielstwa Ludowego Galicji z 28 grudnia 1905 r.

Protokół Ankiety
między nauczycielstwa ludowego w Galicji
złoty w dniu 28 grut. 1905 w Krakowie
w sali Muzeum Techn. przemysł.
ul. Franciszkańska k. 4.

1.

agajenie
ankiety.

a) O godzinie 8 minut 20 zagał Ankieta P. Stan. Stowak, prezes Krakow.
Tow. nauk., wyjaśniając na wstępie, że z upoważnienia zgromadzenia
Tow. Pedag. zbytego w auli uniwers. w dniu 12 listop. 06. w liczbi 500 osób
stow. nauk., a mianowicie zgromadzenia tego próczowego aktom zmówie
nię sprawi polepszenia byle nauczycieli ludowych, którenne pracował pr.
Uniw. S. Wlanowski jako prezes Oddziału Pedag. Krak. — powstał przez ten
Komitet, druziejze Ankiety, która wita serdecznie. (Prawa.)

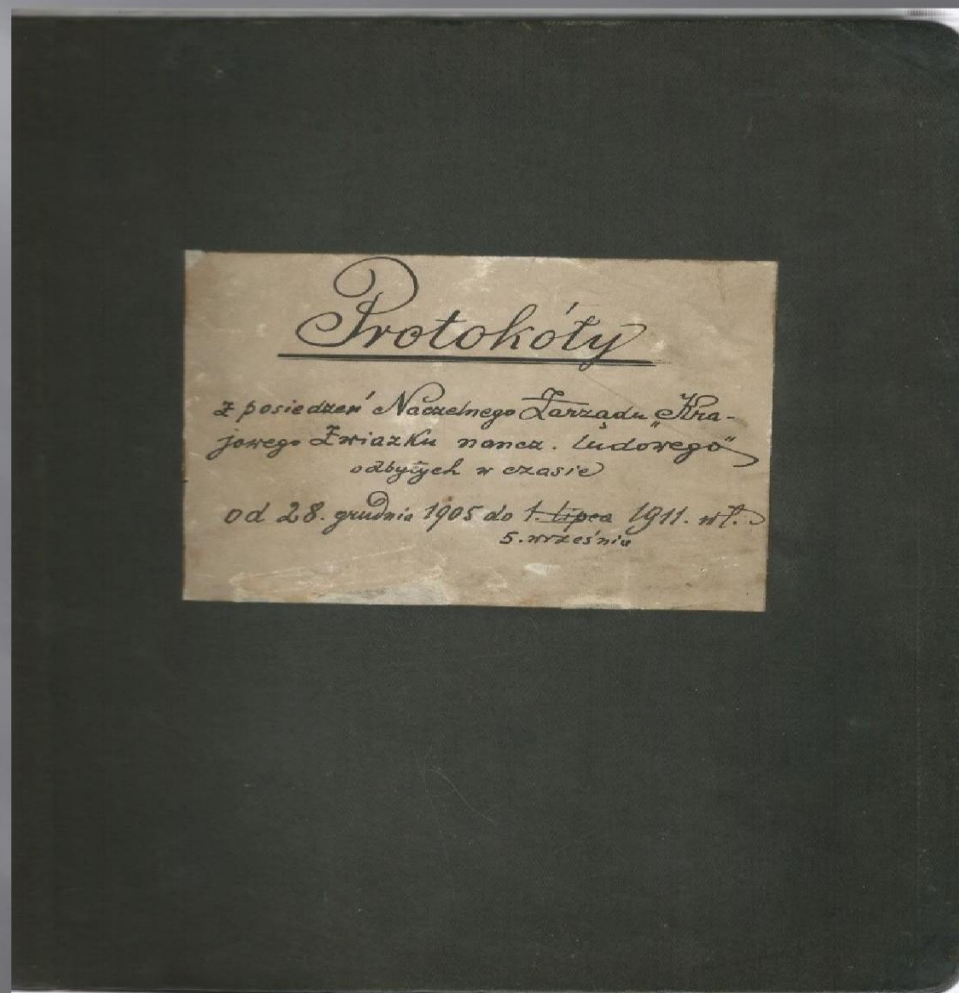
b) Zanim stali przystąpiono do obrad, P. Prezes konstataje, że wygo
obcni moja karty legitymacyjne, więc formalności sa w porządku.

c) Następnie przez głosowanie pro i contra ustalono maćma wielko
sina, nie dopuścić na sale obrad p. Renta, redaktora "Głosy Polonij", i
zając za zasadę siute "porządek obrad."

d) Za wyjątkiem, są zgromadzenie praca przewodniczącego
prezes P. J. Stowak. W zagajeniu obrad p. Stowak jako prezes Krakow. Tow. nauk. wita
licznie zebranie ankiety i wyzy się, że właśnie Krakowskiemu Towarzystwu
udało się do skutku doprowadzić druziejze zebranie poufne, aby wrócić
na równe stopy równowagi i klaryfikacji do solidarnej pracy i walki o
prawa stow. i umiark. krajod. tykotatowisk. (Prawa.) Praca czoła
nas nie mała, bo już musimy przestać się wyciszać i zbudować nadzieje,
którenni lat 20 nas hamiono, bierąc na lepi i fragnęte różne jednostki
z pomiędzy nas i depumując je to odmasamiem, to awansem (Prawa)

2.

Jedna z ksiąg protokołów KZNL z lat 1905-1911 Archiwum ZNP Okręg Małopolski

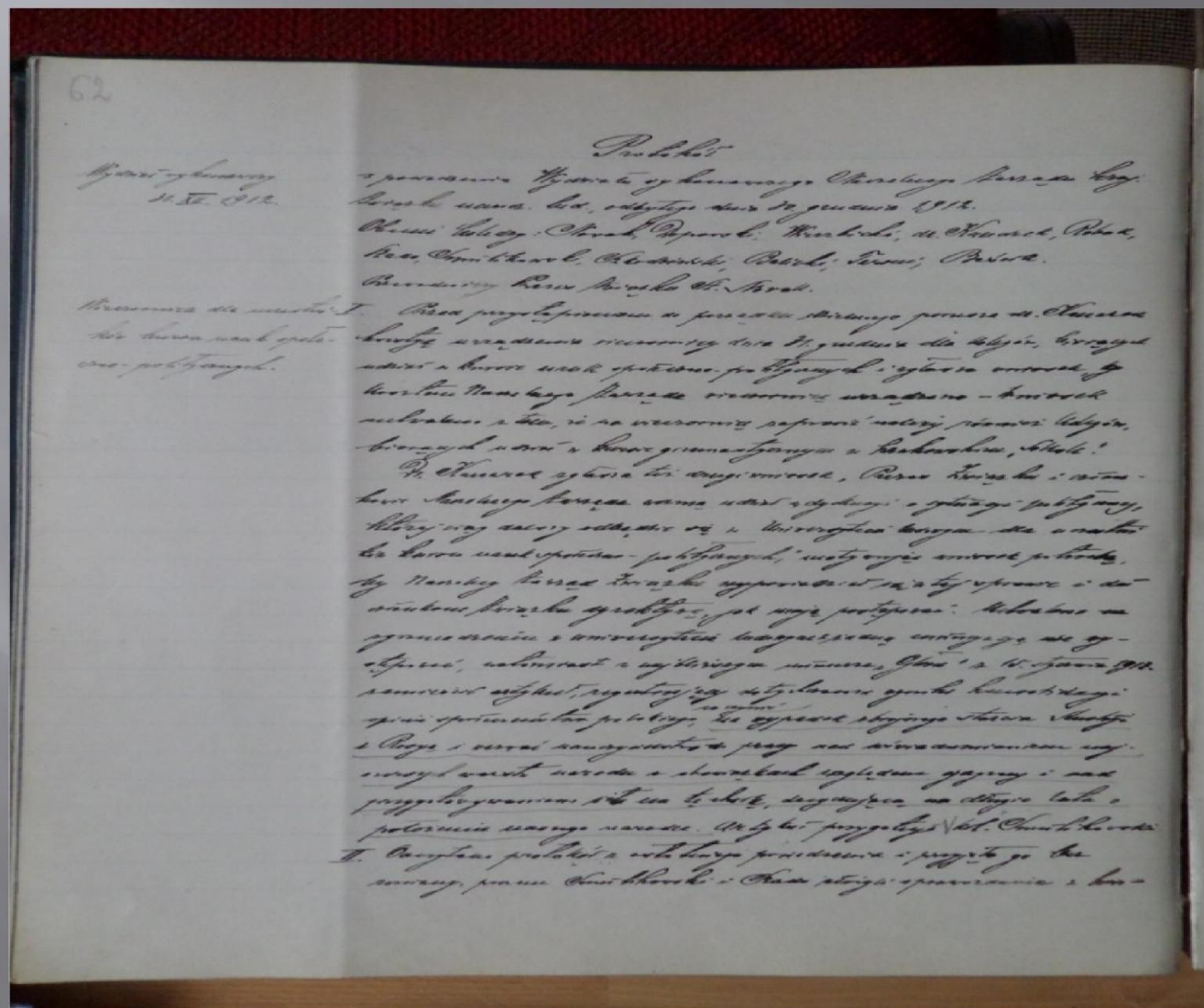
Wzór pierwszej odznaki KZNL zaprojektowanej przez artystę malarza Antoniego Broszkiewicza związkowca (podczas pierwszej wojny członka POW-u)

Nadzieje na niepodległość

- 30 XII 1912 r. Kraków
- [...] w najbliższym numerze „Głosu” z 15 stycznia 1913 zamieścić artykuł rejestrujący dotychczasowe wyniki konsolidacji opinii społeczeństwa polskiego, co czynić na wypadek zbrojnego starcia Austrii z Rosją i wezwać nauczycielstwo do pracy nad uświadomieniem najszerszych warstw narodu w obowiązkach względem ojczyzny i nad przygotowaniem sił na tą chwilę decydującą na długie lata o położeniu naszego narodu. Artykuł przygotowuje kolega Smulikowski [...]

50 rocznica powstania styczniowego w protokole KZNL Arch. ZNP Okręg Małopolski

Ofiarność na rzecz Niepodległej

- 28 lutego 1913 r. Ognisko Krakowskie
- [...] *dr Kanarek stawia wniosek aby wydział ogniska dał inicjatywę do zbierania składek wśród nauczycieli dla wojskowego skarbu polskiego [...]*
- **Księga protokołów ogniska krakowskiego z lat 1909-1913, Archiwum ZNP Okręg Małopolski syg. PT 17, s. 141.**

K

na wojskowy skarb polski 28 luty 1913 r. Arch.
ZNP Okręg Krakowski

Dr. Kanarek stawia wniosek aby Wydział Ogólny dal
sięgnął do zbierania składek miłośników nauki dla
wojskowego skarbu polskiego. Uchwalono w tej spra-
wie uwzględnić wniosek dyskusyjny. Uprzejmiono

50 rocznica powstania styczniowego

- 6 I 1913 r. Kraków

[...] Uchwalono rozesłać do wszystkich ognisk okólniki z wezwaniem, by nadchodzącą 50 rocznicę powstania styczniowego urządziły uroczyste obchody i wezwały swoich członków do zorganizowania i urządzenia odczytów i uroczystości styczniowych w każdej wiosce i w każdym miasteczku, oraz wyzyskały te obchody dla uświadomienia narodowego najszerszych warstw i przeprowadzenia organizacji społeczeństwa w celu podjęcia walki orężnej o niepodległość, gdy odpowiednia chwila nadejdzie [...]

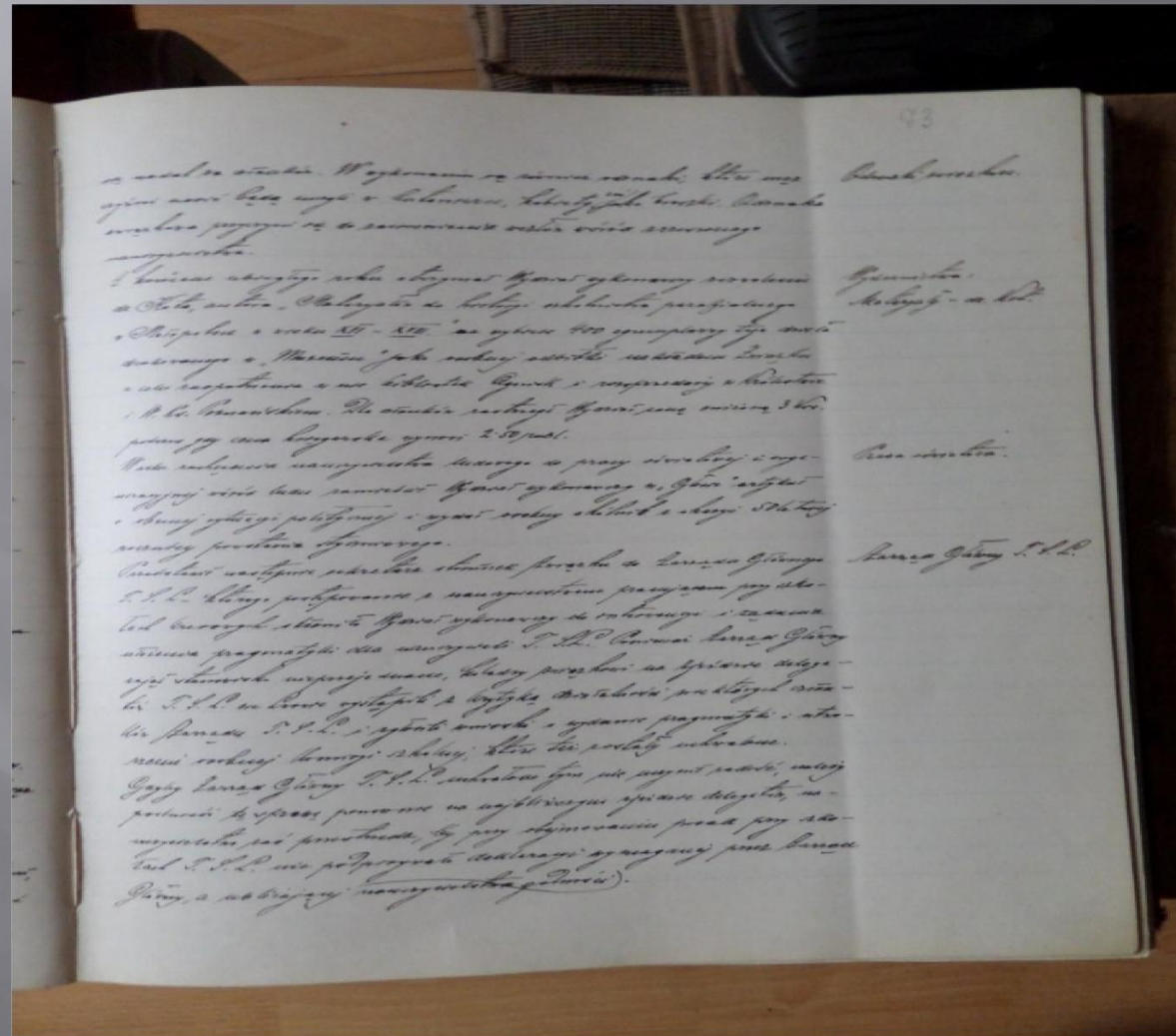
St. Nowak
Prezes

Praca oświatowa

1 II 1913 r. Kraków

[...] w celu zachęcenia nauczycielstwa ludowego do pracy oświatowej i organizacyjnej wśród ludu zamieścił Wydział Wykonawczy w „Głosie” artykuł o obecnej sytuacji politycznej i wydał osobny okólnik z okazji 50-lecia rocznicy powstania styczniowego [...]

Praca oświatowa karta z protokołu KZNL 1 II 1913 r. Archiwum ZNP Okręg Małopolski

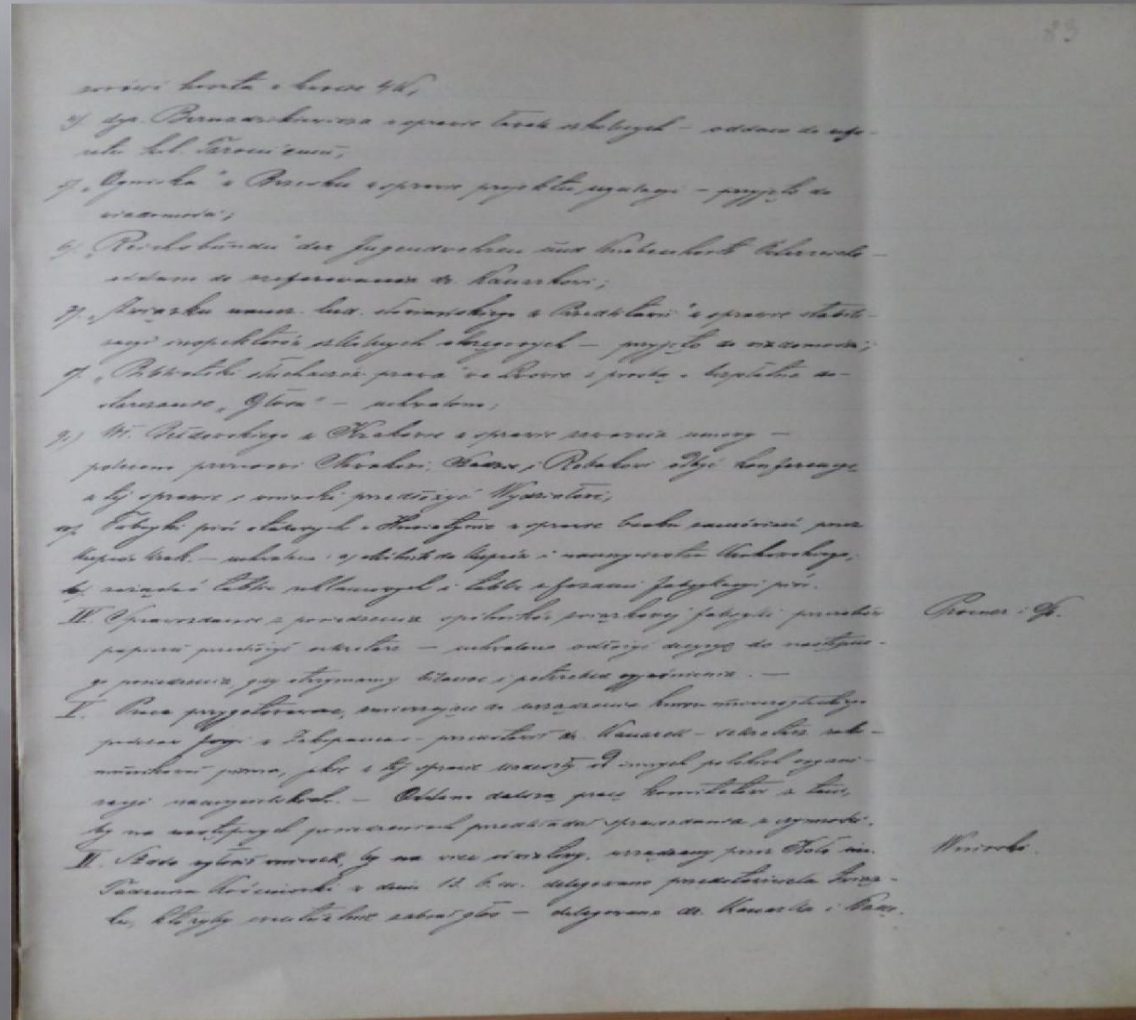
1. Udział w uroczystościach patriotycznych i składkach oraz wiecach

12 IV 1913 r. Kraków

[...] Komitet obchodu Konstytucji 3 Maja z zaproszeniem do wzięcia udziału w pracy przygotowawczej - założono [...]

[...] wniosek by na wiec oświatowy urządzony przez Koło im. Tadeusza Kościuszki oddelegowano przedstawicieli związku którzy zabraliby głos – oddelegowano dr Kanarka [...]

Udział w uroczystościach patriotycznych i składkach oraz wiecach – Tow. T. Kościuszki i Konstytucja 3 Maja – karta z protokołu KZNL 2 kwietnia 1913 r. Arch. ZNP Okręg Małopolski

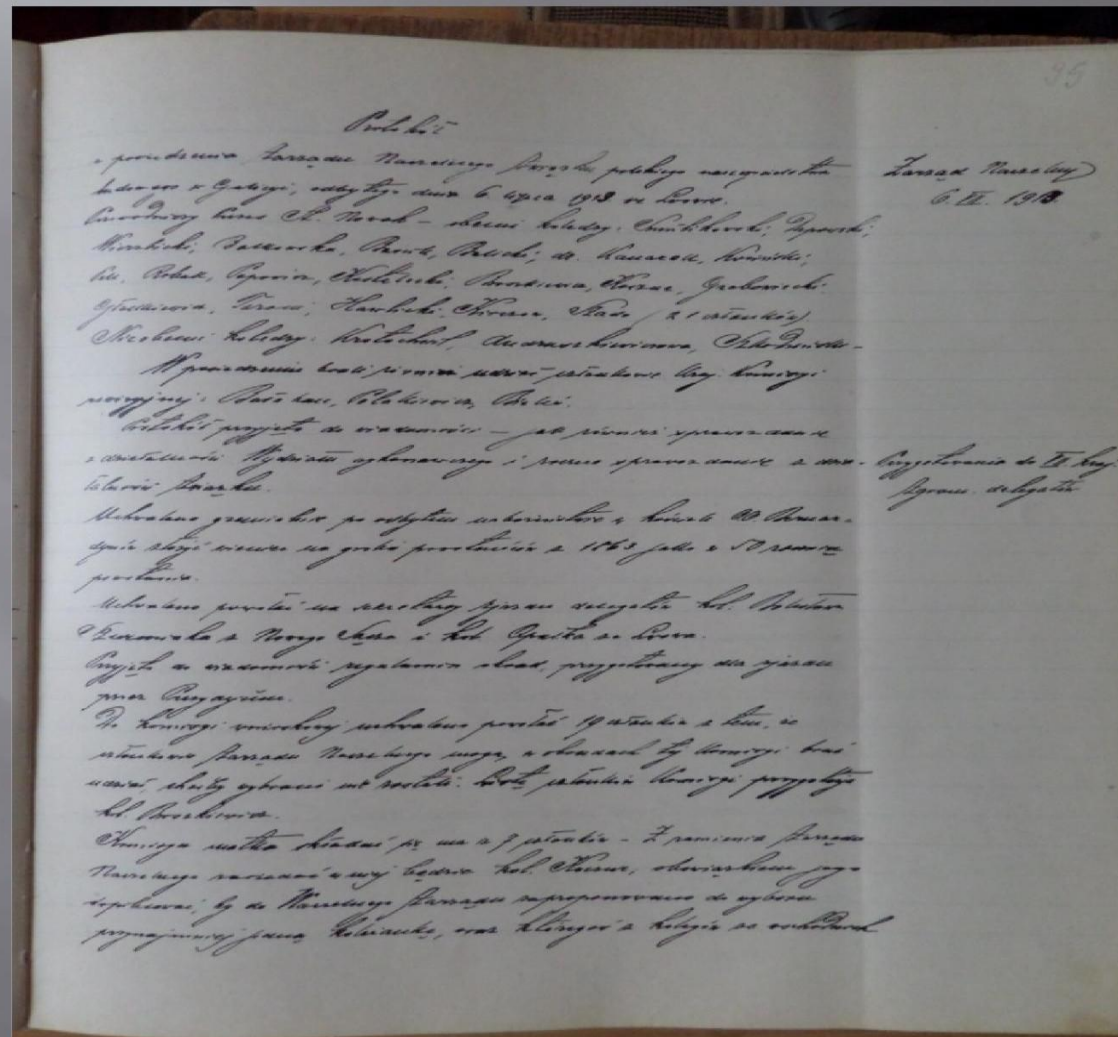
2. Udział w uroczystościach patriotycznych i składkach oraz wiecach

6 VII 1913 r. Kraków

[...] Uchwalono gremialnie po odbytym nabożeństwie w kościele OO Bernardynów złożyć wieniec na grobie powstańców z 1863 w 50-rocznicę powstania [...]

[...] Na dar grunwaldzki złożyć po 8 złotych – koron polecono [...]

2. Udział w uroczystościach patriotycznych i składkach oraz wiecach – dar grunwaldzki i udział w nabożeństwie z okazji 50 rocznicy powstania styczniowego karta protokołu KZNL 6 lipca 1913 r. Arch. ZNP Okręg Małopolski

25 lecie Związku Walki Czynnej organizacji założonej w 1908 r.

25-LECIE ZW WALKI CZYNNEJ

MARSZ SZLAKIEM KADROWKI

OBYWATELE!

Zbliża się 6 sierpnia — chwila w dziejach naszego Narodu przełomowa. W pamięty ten dzień sierpniowy, przed 19 laty, wyruszył na czele pierwszej Kadrowej Komendant Józef Piłsudski, w бой o niepodległość Polski.

Garścią „szatanów” nazwano tych pierwszych żołnierzy polskich. Zamierzenia ich wydawały się niebezpieczne. Ale pierwsza kompania kadrowa niezachwianie prowadziła szeregi strzelców, mając jasno wytknięty cel: oswobodzenie kraju od zaborców.

Rosły ofiary — zwiększały się zastępy. Z garstki powstały pułki, brygady i wreszcie Armia Polska Wolnej Ojczyzny, Legionowcy czyni zwyciężył.

Obchód 6 sierpnia w roku bieżącym jest uroczystością większą, niż zazwyczaj. W dniu 6 sierpnia 1933, bowiem, obchodziliśmy nie tylko 19-tą rocznicę wyjazdu pierwszej kompanii kadrowej, ale również 25-lecie założenia Związku Walki Czynnej.

Czwierć wieku już dzieli nas od roku 1908, kiedy w Związku Walki Czynnej zrzeszyli się Polacy, pod hasłem zbrojnego niepodległości czynna walka. Chcieli wstrząsnąć sumieniami współzawodników i codziennie stawiać im przed oczyma cel: Jedyną Niepodległą Rzeczpospolitą.

Ze Związku Walki Czynnej powstały zastępy Strzelca, który przed zawieruchą światową przygotowywał Polaków do czynu zbrojnego. Ze Strzelca zaś zrodziła się ową pierwszą Kadrową, która przed 19-tu laty wyruszyła z Olszandrów krakowskich.

OBYWATELE!

Rok 1908 łączy się nierozdzielnie z czynem roku 1914. Obydwie zaś daty ściśle połączone są z nazwiskiem Józefa Piłsudskiego, pierwszego Bojownika o wolność Państwa, Komendanta Legionow, pierwszego Naczelnika Państwa i Marszałka Polski.

Zwracamy się do Was, Obywatele Krakowa, z apelem, byście nadal rocznicy strzeleckiej piętno szczególnie uroczyste, uczcili dzień ten szczerze, w radosny sposób. Kraków: opowień stanąć na pierwszym miejscu. Wszak jego jest zaszczytnym i historycznym wspomnieniem, że stąd, z miasta Piastów i Jagiellonów, wyruszył do walki pierwszy oddział wojska polskiego.

W chwili gdy chcemy wśród wydasz rano po naszą ziemię, musimy rocznicę czynu zbrojnego uczcić daniem, w którym całe społeczeństwo wykaże nieśmiało wolę utrzymania całości Państwa i gotowość odparcia wszelkiego ataku na granicę — tak samo jak orłami te granice zdobyto.

Niech żyje Najjaśniejsza Rzeczpospolita!
Niech żyje Prezydent Rzeczypospolitej Ignacy Mościcki!
Niech żyje Wódz Narodu, pierwszy Marszałek Polski, Józef Piłsudski!

W Krakowie, dnia 31 lipca 1933 r.

PREZYDIUM KOMITETU HONOROWEGO

Wiceprezesa
Dr. Aleksy Kawczyński
Przewodniczący Kom. w Krakowie
Dr. Mieczysław Kapłani

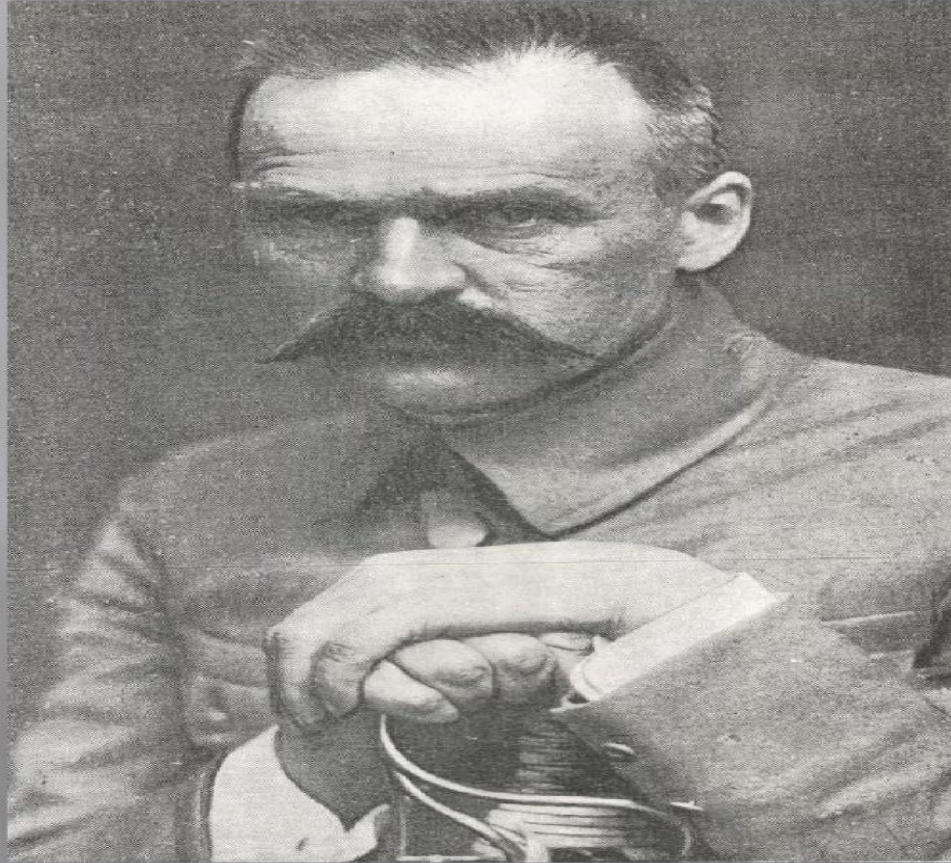
Przewodniczący Kom. w Łodzi
Dr. Franciszek Parszewicz

PROGRAM OBCHODU:

Dzień 6 sierpnia (długość 10 godzin) z wstępu, Marszałek
Dzień 7-11 sierpnia (długość 10 godzin) z wstępu, Marszałek
Dzień 12-13 sierpnia (długość 10 godzin) z wstępu, Marszałek
Dzień 14-15 sierpnia (długość 10 godzin) z wstępu, Marszałek
Dzień 16-17 sierpnia (długość 10 godzin) z wstępu, Marszałek
Dzień 18-19 sierpnia (długość 10 godzin) z wstępu, Marszałek
Dzień 20-21 sierpnia (długość 10 godzin) z wstępu, Marszałek
Dzień 22-23 sierpnia (długość 10 godzin) z wstępu, Marszałek
Dzień 24-25 sierpnia (długość 10 godzin) z wstępu, Marszałek

Ważność dnia 6 sierpnia 1933 r.
Ważność dnia 6 sierpnia 1933 r.

Józef Piłsudski (1867-1935) honorowy członek ZNSP i ZNP od 1921

W maju 1921 r. Marszałek został honorowym członkiem związku nauczycielskiego ZNSP z numerem czwartym legitymacji.

" [...] "Odradzać dusze ludzkie, zmienić człowieka, zrobić go lepszym, zrobić go potężniejszym i silniejszym, to jest wasze zadanie" [...]

Józef Piłsudski
na III Zjeździe ZNSP w 1921 r.

A handwritten signature of Józef Piłsudski in cursive script, written in dark ink on a light-colored background.

Józef Piłsudski o nauczycielach

- " [...] "Odradzać dusze ludzkie, zmienić człowieka, zrobić go lepszym, zrobić go potężniejszym i silniejszym, to jest wasze zadanie" [...]

Józef Piłsudski na III Zjeździe ZNP w 1921 r.

- [...] Obok pracy wojskowej, która byt nasz utrwała, utrwała swą krwią, jesteście tymi, którzy w prawdziwym odrodzeniu Polski i odrodzeniu człowieka polskiego macie największe prawo do zasługi [...]

A rectangular image showing a handwritten signature in cursive script, which reads "J. Piłsudski". The signature is written in dark ink on a light-colored, textured paper background.

Fragment z przemówienie Marszałka Józefa Piłsudskiego na III Zjeździe Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych (ZPNSP) w dniu 10 września 1923 r.

Stanisław Nowak (1859-1936)

Współtwórca KZNL-ZNPSP i ZNP, pierwszy prezes i współpracownik Piłsudskiego, członek Rady Narodowej Polskiego Skarbu Wojskowego (1914 r.), z jego inicjatywy podjęto uchwały związkowe o wsparciu Legionów Józefa Piłsudskiego (1914 i 1916 r.)

Zdjęcie Józefa Piłsudskiego otrzymane na
pamiątkę od brygadiera dla Juliana
Smulikowskiego zbiory Ewy Strabużyńskiej
wnuczki prezesa ZNP - Warszawa

Legiony Polskie. — Brygadyer Józef Piłsudski.

**Julian Aleksander Smulikowski
(1880-1934)**

To mój dawny dobry znajomy

Józef Piłsudski o Julianie Smulikowskim wiceprezesie ZNP

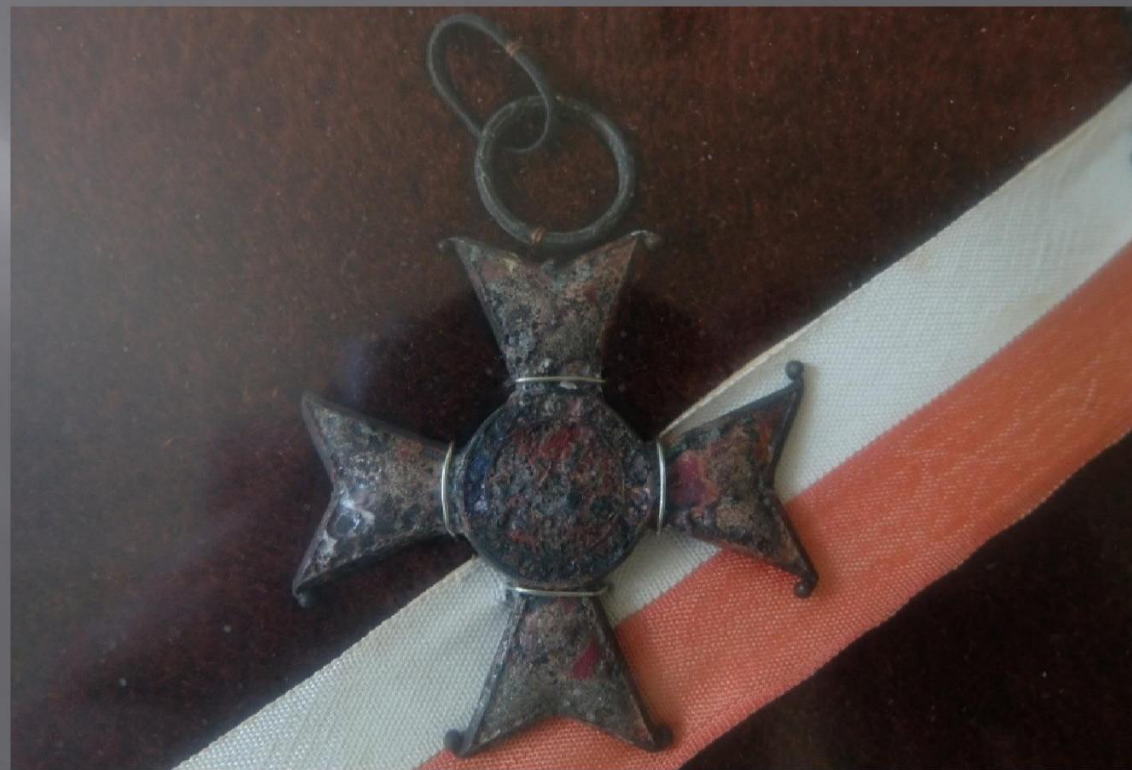
Wiceprezes i współzałożyciel KZNL-ZNPSP i ZNP, działacz niepodległościowy, współtwórca Związku Walki Czynnej (1908), członek Naczelnego Komitetu Narodowego (1914 r.), Polskiej Organizacji Wojskowej (1914 r.), obrońca Lwowa (1918 r.), związany ideowo z osobą marszałka Józefa Piłsudskiego.

Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski Polonia Restituta należący do Juliana Smulikowskiego prezesa ZNP – ze zbiorów rodziny

KRZYŻ POLONIA
RESTITUTA

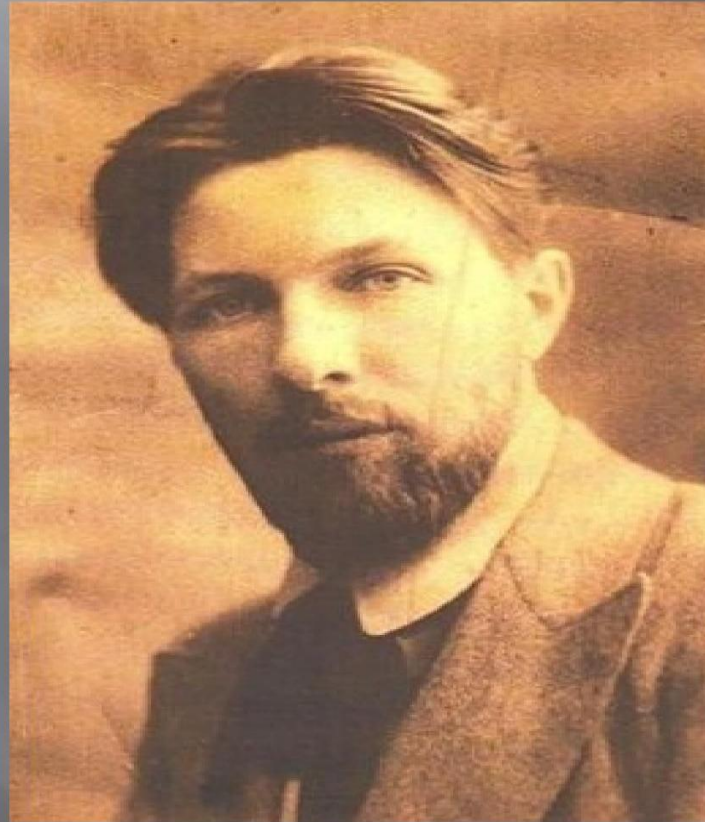
URATOWANY Z POŻARU KRZYŻ POLONIA
RESTITUTA JULIANA SMULIKOWSKIEGO

Dyplom Orderu Odrodzenia Polski Polonia Restituta Juliana Aleksandra Smulikowskiego ze zbiorów rodziny

Marian Falski (1881-1974), członek związku autor znanego elementarza (pierwsze wydanie 1910 r.), działacz NKN.

Ksawery Prauss (1874-1925), współpracownik Piłsudskiego, ukrywał go w swoim majątku po

u

oraz żołnierz I Brygady Legionów, minister II RP 1918-1919.

Piłsudski we Lwowie 1913 r. na kursie szkoleniowym nauczycieli związkowych

Piłsudski współpracował z KZNL na polu edukacji i był obecny m.in. na nauczycielskim kursie społeczno naukowym we Lwowie Ogniska Krajowego Związku Nauczycielstwa Ludowego we Lwowie z 1913 r. Był jednym z wykładowców mający odczyt o powstaniu styczniowym 1863-1864 r. Współpracował wówczas z wiceprezesem związku Julianem Smulikowskim, który prywatnie był w dobrych kontaktach z przyszłym marszałkiem, był też jego współpracownikiem. Potwierdza to znane zdjęcie z tego okresu z Archiwum Zarządu Głównego ZNP w Warszawie.

Piłsudski we Lwowie 1913 r. na kursie szkoleniowym nauczycieli związkowych

Zdjęcie z nauczycielskiego kursu społeczno naukowego we Lwowie Ogniska Krajowego Związku Nauczycielstwa Ludowego we Lwowie z 1913 r. Jednym z wykładowców był Józef Piłsudski mający wykłady o powstaniu styczniowym 1863-1864 r. (siedzi trzeci od lewej) i wiceprezes związku Julian Smulikowski (siedzi pierwszy od prawej) prywatnie w dobrych kontaktach z przyszłym marszałkiem, był też jego współpracownikiem., (Archiwum Zarządu Głównego ZNP w Warszawie).

Legiony I wojna światowa

Kraków 15 VIII 1914 r.

[...] Polski Skarb Wojskowy

Z funduszków uchwalono przeznaczyć 500 koron na Legiony, wpłacając te kwotę do Polskiego Skarbu Wojskowego [...] Do wszystkich ognisk nauczycielskich uchwalono wystać gorące wezwanie do popierania ruchu zbrojnego narodowego przez zbieranie funduszków, zbieranie darów i agitację .

Nauczycielstwo a Legiony

Na wniosek koleżanki Andruszkiewiczowej uchwalono wezwać nauczycielstwo do oddziaływania w kierunku zespolenia pracy narodowej i ujednostajnienia opinii co do walki orężnej z Moskwą.

St. Nowak

Księga protokołów posiedzeń Naczelnego zarządu Krajowego Związku Nauczycielstwa Ludowego w Galicji i Wydziału Wykonawczego z lat 1911-1919, Archiwum ZNP Zarząd Okręgu Małopolskiego Kraków.

Legiony I wojna światowa

Kraków 30 VIII 1914 r.

[...] „Legiony polskie” – uchwalono:

1) wydać odezwę do nauczycielstwa , by wszystkie swoje siły oddało na usługi Legionów 2) opodatkowało się co najmniej 2% miesięcznej płacy na rzecz Legionów 3) oddało się na usługi Naczelnego Komitetu Narodowego [...] Aby nauczycielstwu ułatwić wstępowanie w szeregi legionów uchwalono przygotować podanie do Ministerstwa Wyznań i Oświaty o zezwolenie na służbę wojskową w Legionach.

St. Nowak

Księga protokołów posiedzeń Naczelnego zarządu Krajowego Związku Nauczycielstwa Ludowego w Galicji i Wydziału Wykonawczego z lat 1911-1919, Archiwum ZNP Zarząd Okręgu Małopolskiego Kraków.

Protokół

o porządku dyskusji wybranych spraw Narodowego Związku Nauczycielstwa Ludowego z dnia 15. VII 1914 r.

Przewodniczący panów: Stanisław Nowak - Łódź, Piotr Kowalski - Warszawa, Stanisław Chlebowski - Warszawa, Stanisław Chlebowski - Warszawa, Stanisław Chlebowski - Warszawa.

1. Sprawozdanie z działalności zarządu z dnia 15. VII 1914 r. Na porządku dziennym sprawozdanie z działalności zarządu z dnia 15. VII 1914 r. Na porządku dziennym sprawozdanie z działalności zarządu z dnia 15. VII 1914 r.

2. Sprawozdanie z działalności zarządu z dnia 15. VII 1914 r. Na porządku dziennym sprawozdanie z działalności zarządu z dnia 15. VII 1914 r.

3. Sprawozdanie z działalności zarządu z dnia 15. VII 1914 r. Na porządku dziennym sprawozdanie z działalności zarządu z dnia 15. VII 1914 r.

4. Sprawozdanie z działalności zarządu z dnia 15. VII 1914 r. Na porządku dziennym sprawozdanie z działalności zarządu z dnia 15. VII 1914 r.

5. Sprawozdanie z działalności zarządu z dnia 15. VII 1914 r. Na porządku dziennym sprawozdanie z działalności zarządu z dnia 15. VII 1914 r.

6. Sprawozdanie z działalności zarządu z dnia 15. VII 1914 r. Na porządku dziennym sprawozdanie z działalności zarządu z dnia 15. VII 1914 r.

7. Sprawozdanie z działalności zarządu z dnia 15. VII 1914 r. Na porządku dziennym sprawozdanie z działalności zarządu z dnia 15. VII 1914 r.

8. Sprawozdanie z działalności zarządu z dnia 15. VII 1914 r. Na porządku dziennym sprawozdanie z działalności zarządu z dnia 15. VII 1914 r.

Karty z protokołów posiedzeń Naczelnego Zarządu Krajowego Związku Nauczycielstwa Ludowego z 15 VIII i 30 VIII 1914 r.

Zemlja za pol. osnovna.
U Zagrebu, dana 15. srpnja 1914.
J. J. Križanić Pilić

Štampar

Zem. zak.
30. VII. 1914

Čl. 11

U prvoj osnova hijerarhije odobravanja zemljopisne namjene
Pozvala se na član. 15. dana 15. srpnja 1914.
Ostaviti: Lomovine, Tuzla, Srebrenik, Alibon, Šibenik, Zadar,
Rasina.

Štampar

U skladu s odredbama čl. 11. srpnja 1914. o tome, uvažavajući
odgovor na predložak, koji je došao, štampar se obavezuje
na: u slučaju potrebe, za namjenu, koja je predložena, ne
na predložak, već na osnovu, u slučaju, koji je predložena, na 5%
namjene, koja je predložena, štampar se obavezuje na
predložak, koji je predložena, štampar se obavezuje na
predložak, koji je predložena, štampar se obavezuje na
predložak, koji je predložena, štampar se obavezuje na

Štampar

U slučaju, koji je predložena, štampar se obavezuje na
predložak, koji je predložena, štampar se obavezuje na
predložak, koji je predložena, štampar se obavezuje na
predložak, koji je predložena, štampar se obavezuje na
predložak, koji je predložena, štampar se obavezuje na
predložak, koji je predložena, štampar se obavezuje na
predložak, koji je predložena, štampar se obavezuje na

U slučaju, koji je predložena, štampar se obavezuje na
predložak, koji je predložena, štampar se obavezuje na
predložak, koji je predložena, štampar se obavezuje na
predložak, koji je predložena, štampar se obavezuje na
predložak, koji je predložena, štampar se obavezuje na
predložak, koji je predložena, štampar se obavezuje na
predložak, koji je predložena, štampar se obavezuje na

J. J. Križanić Pilić

Štampar

Odznaka honorowa 1 Pułku Legionów dla Aleksandra Juliana Smulikowskiego i orzeł z dyplomu ku Czci Józefa Piłsudskiego ZNP

Działalność w ramach Naczelnego Komitetu Narodowego

Członkowie Krajowego Związku Nauczycielstwa Ludowego w szeregach Naczelnego Komitetu Narodowego

Współpracownicy Naczelnego Komitetu Narodowego wedle stanu z dnia 1 czerwca 1916 r. [...]

Departament Organizacyjny

[...] Biuro Departamentu: Kierownik Julian Smulikowski. Referent Mieczysław Opalek, kierownik składnicy wydawnictw: Andrzej Bielas [...]

Współpracownicy: Roman Sowa [...] Tadeusz Opalek [...]

Komisja Oświatowa: [...] zastępcy przewodniczącego [...] Stanisław Nowak.

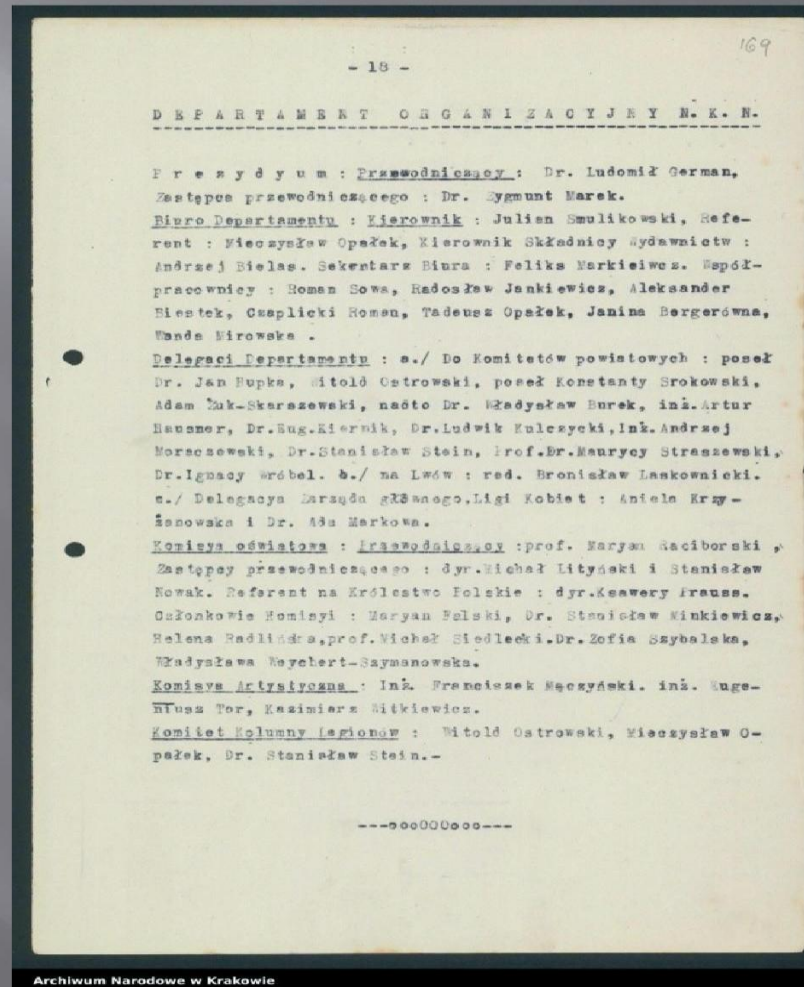
Referent na Królestwo Polskie; dyr. Ksawery Prauss

Członkowie komisji: Marian Falski

Komitet Kolumny Legionów [...] Mieczysław Opalek.

NKN, syg. Nr 1, Arch. Nar. W Krakowie, s. 169

Departament Organizacyjny członkowie ZNL Archiwum Narodowe w Krakowie NKN sygn. 1

Współpracownicy Stanisława Nowaka – działacze NKN i POW-u

Józef Robak

Karol Balicki

Teofil Orszulski

Andrzej Bielas

Roman Sowa /Sorzewski/

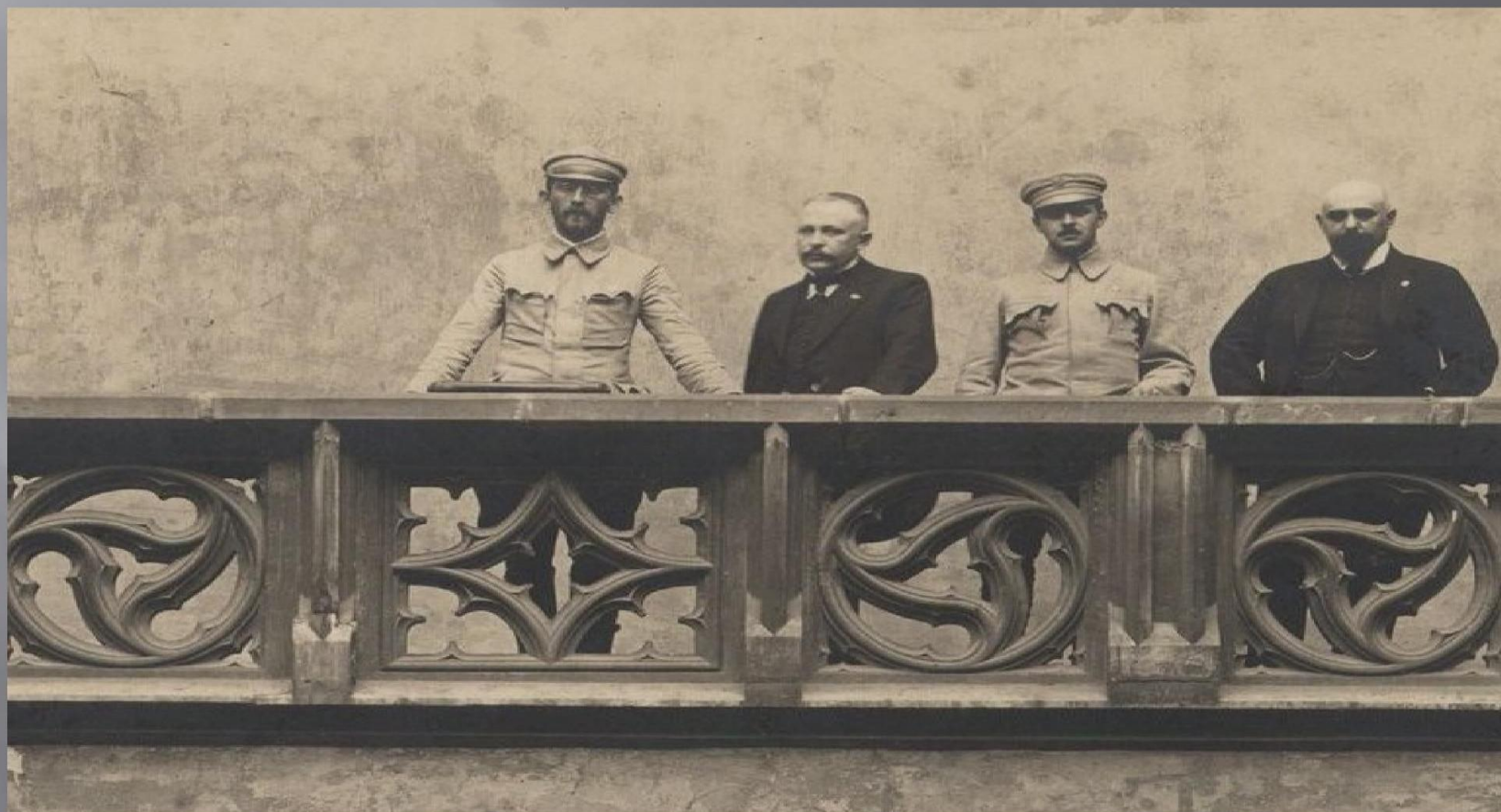
STANISŁAW NOWAK /1859-1936/

założyciel i prezes Krajowego związku Nauczycielstwa Ludowego w Galicji /1905/
Od 1918 r. prezes Związku Nauczycielstwa Polskiego Szkół Powszechnych,
a od 1930 r. po zjednoczeniu prezes ZNP, kawaler Krzyżą Komandorskiego Orderu
Odrodzenia Polski, senator - w otoczeniu działaczy związkowych.

**Zdjęcie członków NKN Oświęcim 1915 r. od lewej siedzą
Mieczysław Opalek, Władysław Jaworski, dr Zygmunt Nowak,
Julina Smulikowski oraz stoją Biestek i Białasa Archiwum
prywatne Ewy Strabużyńskiej wnuczki Juliana Smulikowskiego
Warszawa**

**Julian Aleksander Smulikowski pośród szefostwa
NKN czerwiec 1915 r. Collegium Maius Archiwum
narodowe w Krakowie NKN syg. 607**

**Czerwiec 1915 r. zjazd NKN i komisarzy
wojskowych, pośród nich członkowie
KZNL, Archiwum Narodowe w Krakowie
NKN syg. 607**

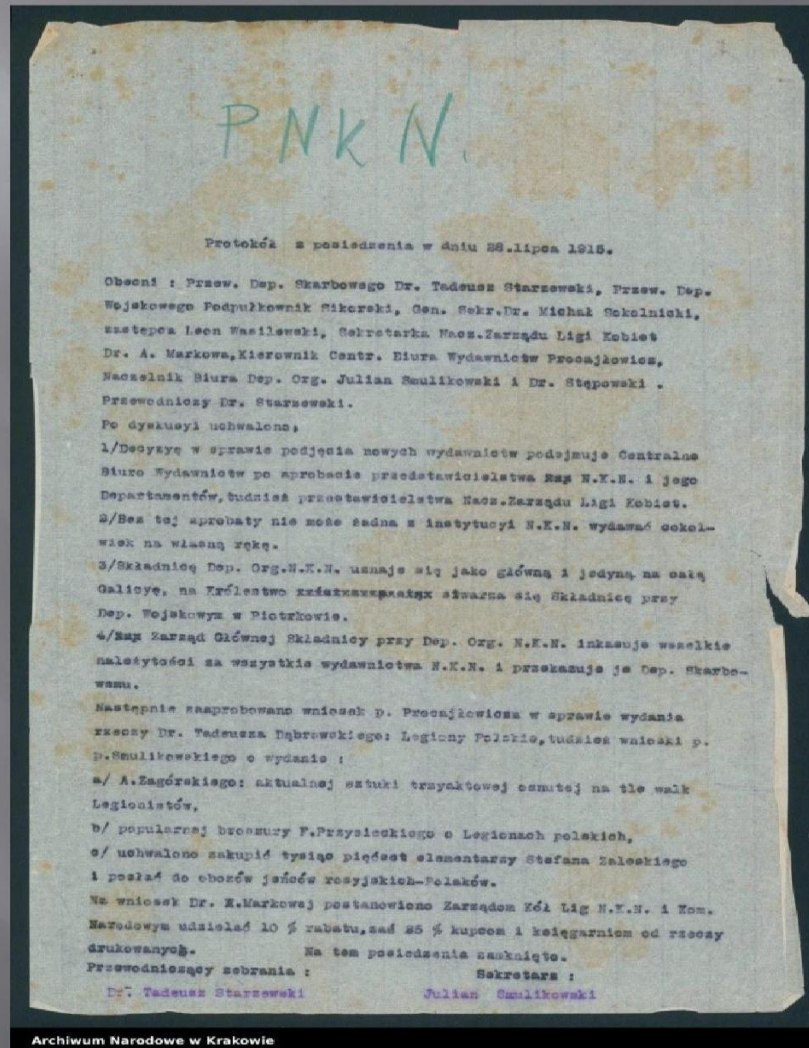
**Stanisław Nowak pośród członków NKN czerwiec
1915 r. Collegium Maius Archiwum narodowe w
Krakowie NKN syg. 607.**

Czerwiec 1915 r. zjazd NKN i komisarzy
w
Archiwum Narodowe w Krakowie NKN syg.
607

Protokół PNKN z 1916 r. Archiwum Narodowe w Krakowie dotyczący legionów z podpisem Juliana Smulikowskiego jako sekretarza NKN sygn. 4

Dalsza pomoc legionom

- 14 XI 1915 r. Kraków
- [...] Odczytano pismo Komitetu Kolumny Legionów.
- Uchwalono złożyć 50 koron
- [gwóźdź pamiątkowy z napisem:
- Zw. P. Nuacz. Lud.] [...]

Dalsza pomoc legionom

- 26 VIII 1914 r. Kraków

Datki na Polski Skarb Wojenny:

[...] 3000 koron *Stowarzyszenie Nauczycielek w Krakowie* [Karmelicka 32] [...].

Dziennik Obwieszczeń Naczelnego Komitetu Narodowego. Sekcja Zachodnia Nr 2 Kraków środa 9 września 1914 r., s. 8

- 3 września 1914 r. Kraków

Datki na Polski Skarb Wojenny:

[...] 4190 [koron] *Ognisko naucz.[ycielskie] w Krakowie* [...]

Dziennik Obwieszczeń Naczelnego Komitetu Narodowego. Sekcja Zachodnia Nr 3 Kraków czwartek 17 września 1914 r., s. 7.

- 8 września 1914 r. Kraków

Datki na polski Skarb Wojenny:

[...] 628 [koron] 44 [halerze] Za pośrednictwem Zarządu Naucz. Związku Polskiego Naucz. Lud. złożyły tytułem 2% miesięcznych poborów grona nauczycielskie [...]

Dziennik Obwieszczeń Naczelnego Komitetu Narodowego. Sekcja Zachodnia Nr 3 Kraków czwartek 17 września 1914 r., s. 9.

Dalsza pomoc legionom

- 26 VIII 1914 r. Kraków

Datki na Polski Skarb Wojenny:

[...] 3000 koron *Stowarzyszenie Nauczycielek w Krakowie* [Karmelicka 32] [...].

Dziennik Obwieszczeń Naczelnego Komitetu Narodowego. Sekcja Zachodnia Nr 2 Kraków środa 9 września 1914 r., s. 8

- 3 września 1914 r. Kraków

Datki na Polski Skarb Wojenny:

[...] 4190 [koron] *Ognisko naucz.[ycielskie] w Krakowie* [...]

Dziennik Obwieszczeń Naczelnego Komitetu Narodowego. Sekcja Zachodnia Nr 3 Kraków czwartek 17 września 1914 r., s. 7.

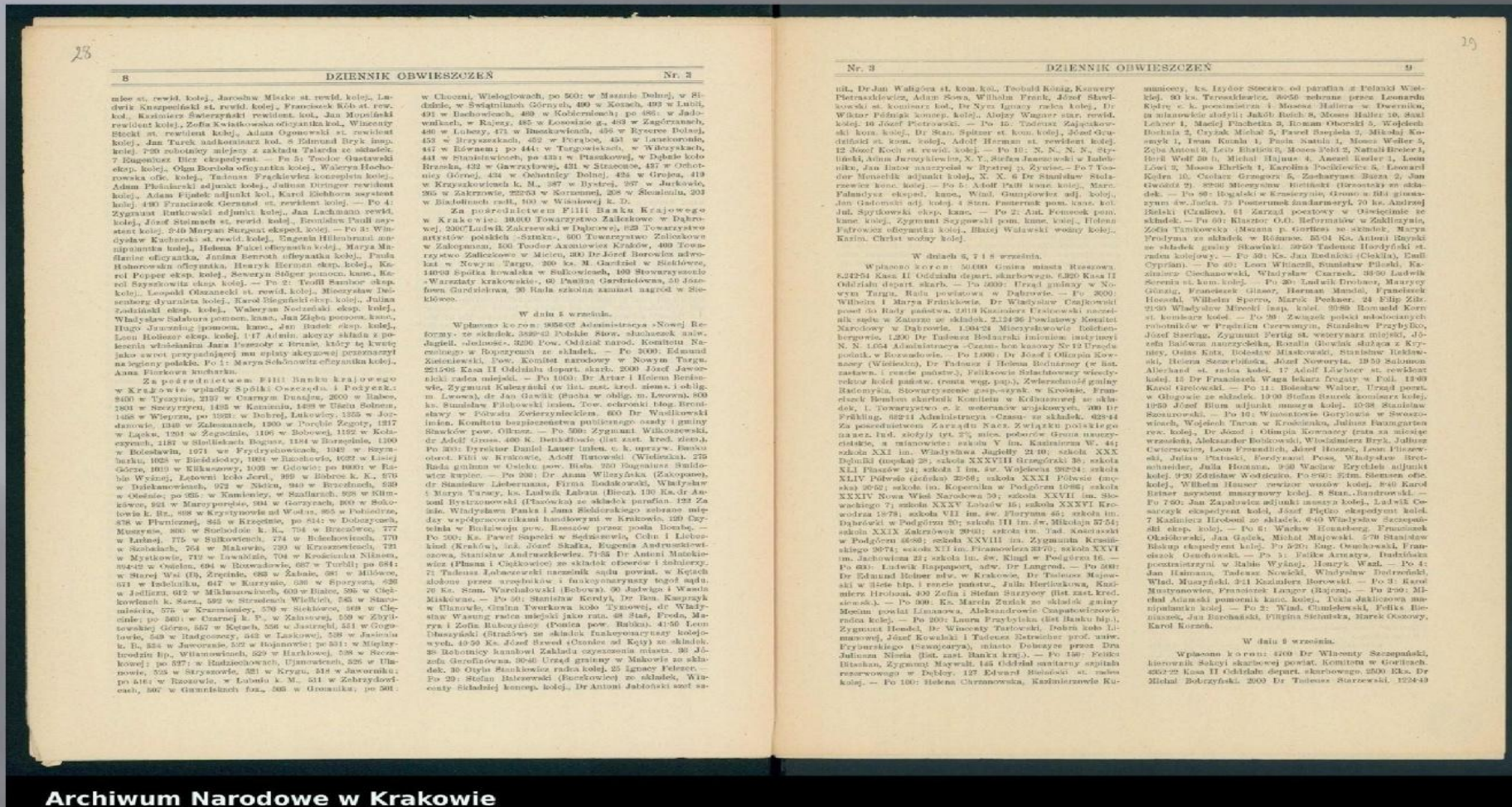
- 8 września 1914 r. Kraków

Datki na polski Skarb Wojenny:

[...] 628 [koron] 44 [halerze] Za pośrednictwem Zarządu Naucz. Związku Polskiego Naucz. Lud. złożyły tytułem 2% miesięcznych poborów grona nauczycielskie [...]

Dziennik Obwieszczeń Naczelnego Komitetu Narodowego. Sekcja Zachodnia Nr 3 Kraków czwartek 17 września 1914 r., s. 9.

Jedna ze stron Dziennika Obwieszczeń IKN na której można znaleźć potwierdzenie sprostek, h przez naukę i wstawa z związek i tżby regionów

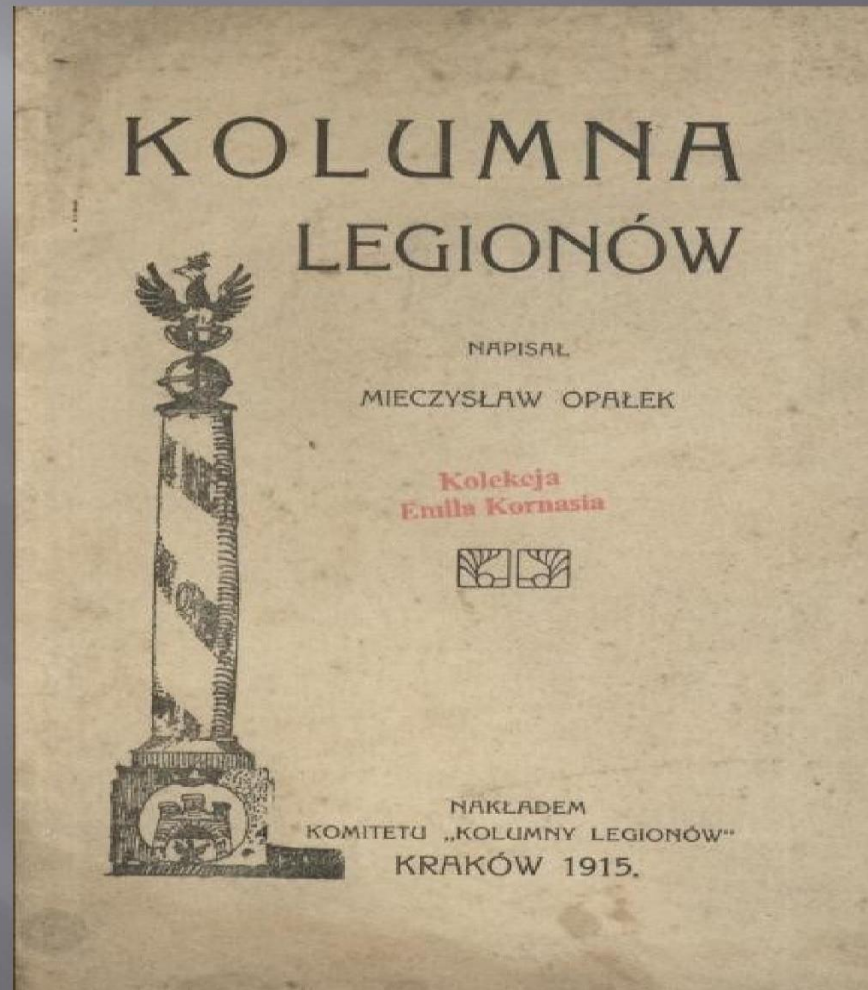

Archiwum Narodowe w Krakowie

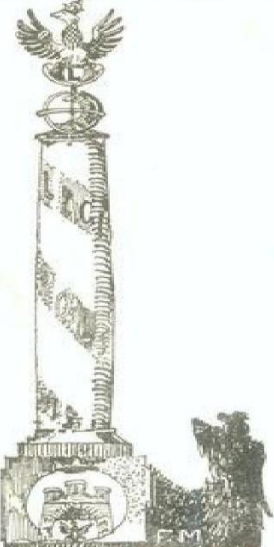
Dalsza pomoc legionom

- 14 XI 1915 r. Kraków
- [...] *Odczytano pismo Komitetu Kolumny Legionów.*
- *Uchwalono złożyć 50 koron [gwóźdź pamiątkowy z napisem: Zw. P. Nuacz. Lud.] [...]*
- *Z posiedzenia Wydziału Wykonawczego zarządu naczelnego Związku Polskiego Nauczycielstwa Ludowego w dniu 13 i 14 maja 1917. [...] popołudniowe obrady [...] powołanie do życia Komitetu pomocy dla nauczycielstwa dotkniętego wojną, stanowisko Zarządu Naczelnego w promowaniu Legionów Polskich i akcję zmierzającą do poparcia podniesionego hasła przez werbowanie ochotników i spieszenie z pomocą pieniężną na ten cel, starania się uznania przez władze zaciągu nauczycieli bez strat i czasu służby. Za pośrednictwem zarządu naczelnego złożyło nauczycielstwo 16000 koron na cele Legionów, nie biorąc ofiar składanych wprost do kasy NKN-u [...]*

**Twórca idei kolumny Legionów Mieczysław
Opalek legionista i członek związku i jego
wydawnictwo.**

Kolumna legionowa odsłonięta 16 sierpnia 1915 r. Kraków

KOLUMNA LEGIONÓW.

W wielkim roku światowej wojny, w pamiętnym roku Legionów, stanęła na Ryńku krakowskim wyśiasta Kolumna, z orłem polskim u szczytu. Odsłonięcie nastąpiło 16 sierpnia 1915 roku, w oną podniosłą chwilę, gdy rozczyła się chwila powstania Naczelny Komitetu Narodowego i Legionów Polskich.

Zbliżcie się ku Kolumnie wszyscy, którym idea narodowa przewodnią gwiazdą jest w życiu! Podświadczyć ku niej wszyscy, którzy Kraków mienicie swym gniazdem rodzinnym. Zbliżcie się również plebązami, co z Polski całej przyszłście tu u bram dumnego Wawelu otuchę zaczerpnąć!

Niech Kolumna strzeliła jak najrychlej pokryje się główkami gwoździ, wbitych ręką każdego Polaka!

Fundusz uzyskany z rozsprzedania gwoździ, przeznaczył Naczelny Komitet Narodowy na superarbitrowanych Legionistów i ich rodziny.

Święty obowiązek nakazuje pamiętać o tych którzy Ojczyznę krewnie sprzedali, byle ją wolną i szczęśliwą zobaczyć.

Kolumnę Legionów ufundował Naczelny Komitet Narodowy. Miejsca pod Kolumnę ustąpiła gmina miasta Krakowa. Projekt Kolumny wykonał arch. Franciszek Magdziński. Kolumnę wykonał Tomasz Karnasiewicz. Rozpięty szef u szczytu wyzeźlił z pracowni Jana Hutelskiego.

Po wbiciu wszystkich na ten cel sprzedawanych gwoździ, Kolumna poświęcona zostanie w Muzeum Narodowym na Wawelu, ku przyszłych pokoleń pamięci.

NACZELNY KOMITET NARODOWY.

Prezes
Dr. W. L. Jaworski

Szef Dep. Org. Dr. Zygmunt Marek	Szef Dep. Wojsk. Władysław Sikorski	Szef Dep. Skarbowego Dr. Tadeusz Starzewski
-------------------------------------	--	--

Sekretarze
Dr. M. Sokolnicki. Konstanty Stokowski.

PREZYDIUM KOMITETU «KOLUMNY LEGIONÓW»
Włodzisław Ostrowski. Dr. Stanisław Stein. Dr. Jan Napka.

Kolumna ta umieszczona na rynku naszym od kilku wieków postawiona do rebrania jurysne czyni sumy i pancer ubijanie gwoździ w czołm i ja w wielam takich sklep sumy adriat.

Kolumna Legionów w Stanisławowie przygotowana dzięki staraniom Mieczysława Opałka legionisty i

C

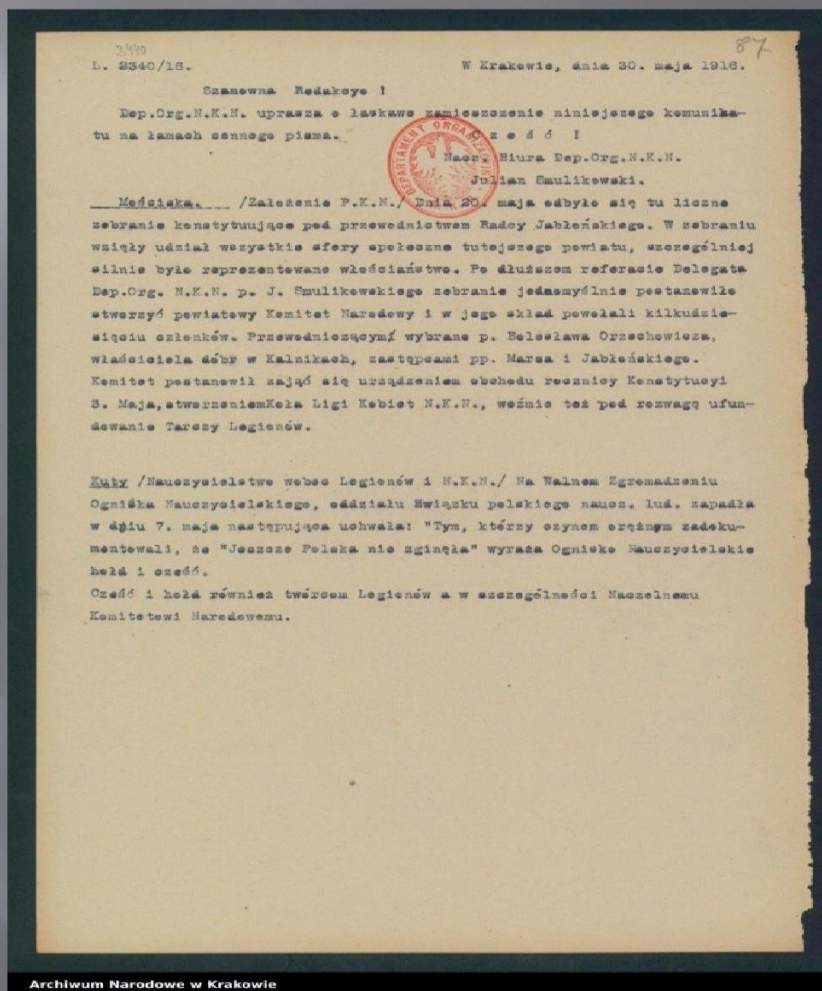
607

Dalsza pomoc legionom

- W Krakowie dnia 30 maja 1916 r.
- *Szanowna Redakcjo!*
- *Dep. Org. NKN uprasza o łaskawe zamieszczenie niniejszego komunikatu na łamach naszego pisma*
- *Cześć!*
- *Nacz. Biura Dep. Org. N.K.N.*
- *Julina Smulikowski*
- *[...] Kuty/ Nauczycielstwo wobec legionów N.K.N./ Na Walnem Zgromadzeniu Ogniska Nauczycielskiego Oddziału Związku Polskiego Nauczycielstwa Ludowego zapadła w dniu 7 maja następująca uchwała: „ Tym którzy czynem orężnym zadokumentowali, że „Jeszcze Polska nie zginęła” wyraża Ognisko Nauczycielskie hołd i cześć. Cześć również twórcom Legionów a szczególnie Naczelnemu Komitetowi Narodowemu [...].*
-
- *NKN, syg. Nr 493, Arch. Nar. W Krakowie, s. 87*

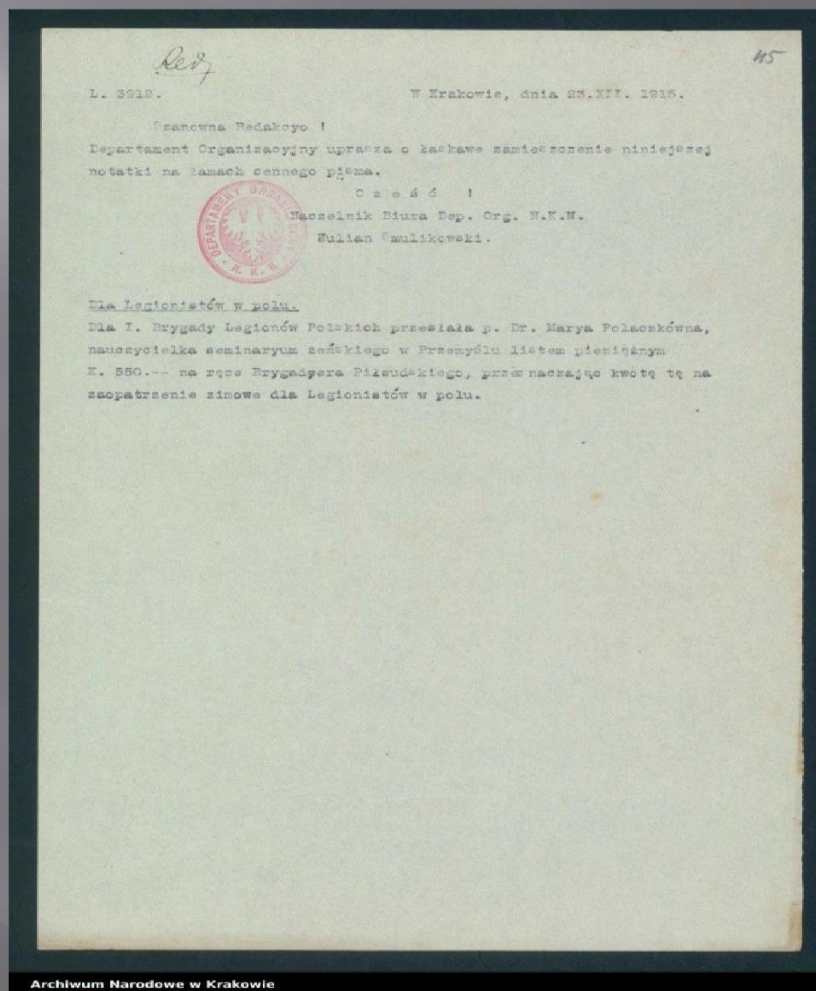
Tekst dotyczący Kuty „Nauczycielstwo wobec legionów” 30 maja 1916 r. Archiwum Narodowe w Krakowie NKN sygn. 493, s. 87.

Dalsza pomoc legionom

- W Krakowie dnia 23 grudnia 1915 r.
- *Szanowna Redakcjo!*
- *Dep. Org. NKN uprasza o łaskawe zamieszczenie niniejszego komunikatu na łamach naszego pisma*
- *Cześć!*
- *Nacz. Biura Dep. Org. N.K.N.*
- *Julina Smulikowski*
- *Dla Legionów w polu*
- *Dla I Brygady Legionów Polskich przestała p. Dr Maria Polaczkowa nauczycielka seminarium żeńskiego nauczycielskiego w Przemyślu listem pieniężnym złotych 550 – na ręce Brygadiera Piłsudskiego, przeznaczając kwotę na zaopatrzenie zimowe dla Legionów w polu*
-
- *NKN, syg. Nr 493, Arch. Nar. W Krakowie, s. 93*

T
zł 23 grudnia 1915 r. Archiwum Narodowe w Krakowie NKN
sygn. 493, s. 45.

Dalsza Pomoc legionom

Z posiedzenia Wydziału Wykonawczego zarządu naczelnego Związku Polskiego Nauczycielstwa Ludowego w dniu 13 i 14 maja 1917. [...] popołudniowe obrady [...] powołanie do życia Komitetu pomocy dla nauczycielstwa dotkniętego wojną, stanowisko Zarządu Naczelnego w promowaniu Legionów Polskich i akcję zmierzającą do poparcia podniesionego hasła przez werbowanie ochotników i spieszenie z pomocą pieniężną na ten cel, starania się uznania przez władze zaciągu nauczycieli bez strat i czasu służby. Za pośrednictwem zarządu naczelnego złożyło nauczycielstwo 16000 koron na cele Legionów, nie biorąc ofiar składanych wprost do kasy NKN-u [...]

Działalność Aleksandra Juliana Smulikowskiego na rzecz Niepodległej

[...] z polecenia POW z Jędrzejem Moraczewskim objeżdżałem Galicję, szerząc wśród społeczeństwa ideę całości i niepodległości ziem polskich przez oderwanie Galicji od Austrii. Że za pracę powyższą nie wytoczono mu sprawy gardłowej, zawdzięczać to chyba tylko niedołęstwu władz austriackich [...]

Dalsza pomoc legionom - fragmenty karty z protokołu KZNL 13 i 14 maja 1917 r. Arch. ZNP Okręg Małopolski

Republikańska rada wojenna w sprawie pomocy i oporów
Młodsza rada wojenna. Reprezentant przedstawił projekt do
Komitetu pomocy dla naukowców i artystów wojny, stanowiący
o przesłaniu Naczelnyemu i formacji Legionów polski, aby
pomógł im w oparciu politycznego kasa przez interwencje
substanty i opowiadanie z pomocą prawniczą na ten cel, starając
o pomoc przez władze państwa naukowców i artystów wojny i
Arty. Pa. przedmiotowe A. N. przy naukowców i artystów wojny
A na cel Egzamin, w sprawie opiar dla naukowców i artystów wojny A. N. S.

Działalność nauczycielstwa w walce o niepodległą

- 1. Wsparcie materialne i oddanie na potrzeby legionów majątku związku ZNI i nauczycielstwa
- 2. Ponad 2500 nauczycieli uczestniczyło w walkach o niepodległość w oddziałach legionowych i formacjach podlegających Piłsudskiemu oraz kilka tysięcy w organizacjach społecznych na rzecz wolnej Polski.
- 3. Nauczyciele i związkowcy działali w POW-u np. Julian Aleksander Smulikowski
- 4. Wsparcie związku i nauczycielstwa działań zbrojnych w Galicji (obrona Lwowa) i w tworzeniu administracji oraz wojska w 1918 r.
- 5. Oddanie skarbu związkowego na potrzeby obrony kraju w latach 1918-1921 dzięki inicjatywie Stanisława Nowaka i Juliana Smulikowskiego
- 6. Uznanie Piłsudskiego za honorowego członka ZNL/ZNSP i ZNP
- 7. Działania na rzecz niepodległego państwa nauczycielstwa, ZNL-ZNSP i Piłsudskiego wspólnie - w 1919 r. z inicjatywy Juliana Smulikowskiego wprowadzono przymusowe nauczanie w Wojsku Polskim, a w 1926 r. pierwszy dokument regulujący obowiązki nauczycieli.

Kondolencje prezydenta RP Ignacego Mościckiego z powodu śmierci J. Smulikowskiego podkreślające jego walkę o Niepodległą 1934 r. Archiwum PAN Warszawa - „Niestrudzonego bojownika o niepodległość Polski”

O d p i s

SZANOWNA PANI !

Przesyłam wyrazy najgłębszego żalu i serdecznego współczucia z powodu bolesnej straty, jaka dotknęła Panią przez zgon ś.p. Jej Męża, niestrudzonego bojownika o niepodległość Polski, oraz wielce zasłużonego obywatela.

/-/ I. Mościcki

Warszawa - Zamek, dnia 6 marca 1934 r.

r. z archiwum ZNP Kraków Okręg Małopolski

- 2 XI 1918 r. Kraków
- [...] Z powodu odcięcia Lwowa nie przyjechał kolega Smulikowski [...]
- Akcja u Rządu Polskiego
- Akcja w sprawach nauczycieli u Rządu Polskiego. Uchwalono wysłać memoriał do Rządu Polskiego [...] Następnie uchwalono utworzyć komitet polityczny, który znajdzie się zwołaniem delegatów i delegatek powiatowych na 17 listopada, w celu porozumienia do jakich stronnictw politycznych przystąpić ma nauczycielstwo.
- 7 XII 1918 r. Kraków
- Stosunek do Polskiego Rządu
- Uchwalono wydać enuncjację w prasie dla poparcia pożyczki państwowej, zachęcać do subskrypcji całe nauczycielstwo, lud a wśród młodzieży po szkołach popierać zbiórkę na skarb polski.

r. z archiwum ZNP Kraków Okręg Małopolski

zjednostka z powstania banku funduszy dot. wierzności odroczone.
 Dwie obrotowe dla dnia 1.1.1918 roku, materiały
 pow. d. dnia, i materiały kaptówina również nie należy
 do którego kolportażu. Rozwiązanie więc 500 sztuk,
 jest ich una war z robotą nie przekraczając 100.
 In ten zakresie zachowano.

Skierowała
 sekretarza

J. Nowak

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego z d. 7 grud.
 1918. Przewodniczący panes A. ulawat, obecni stat. Pa-
 scich, Dobromolista, Prondawista, Latniściewicz, Müller,
 Prędarska, Rowid, Smulstrowski, Lema, Szado.

I. Protokół z poprzedniego posiedzenia odczy-
 tano i przyjęto.

II. Sprawozdanie z czynności. Memoryat z po-
 stulatami, nauce. do P. K. L. w sprawie Odenowy
 w sprawie nauce. w sprawie przepisowym,
 jedytka w innych sprawach bieżących unie-
 cionono w "Stois". Zjazd delegatów w spra-
 wach politycznych, urotano.

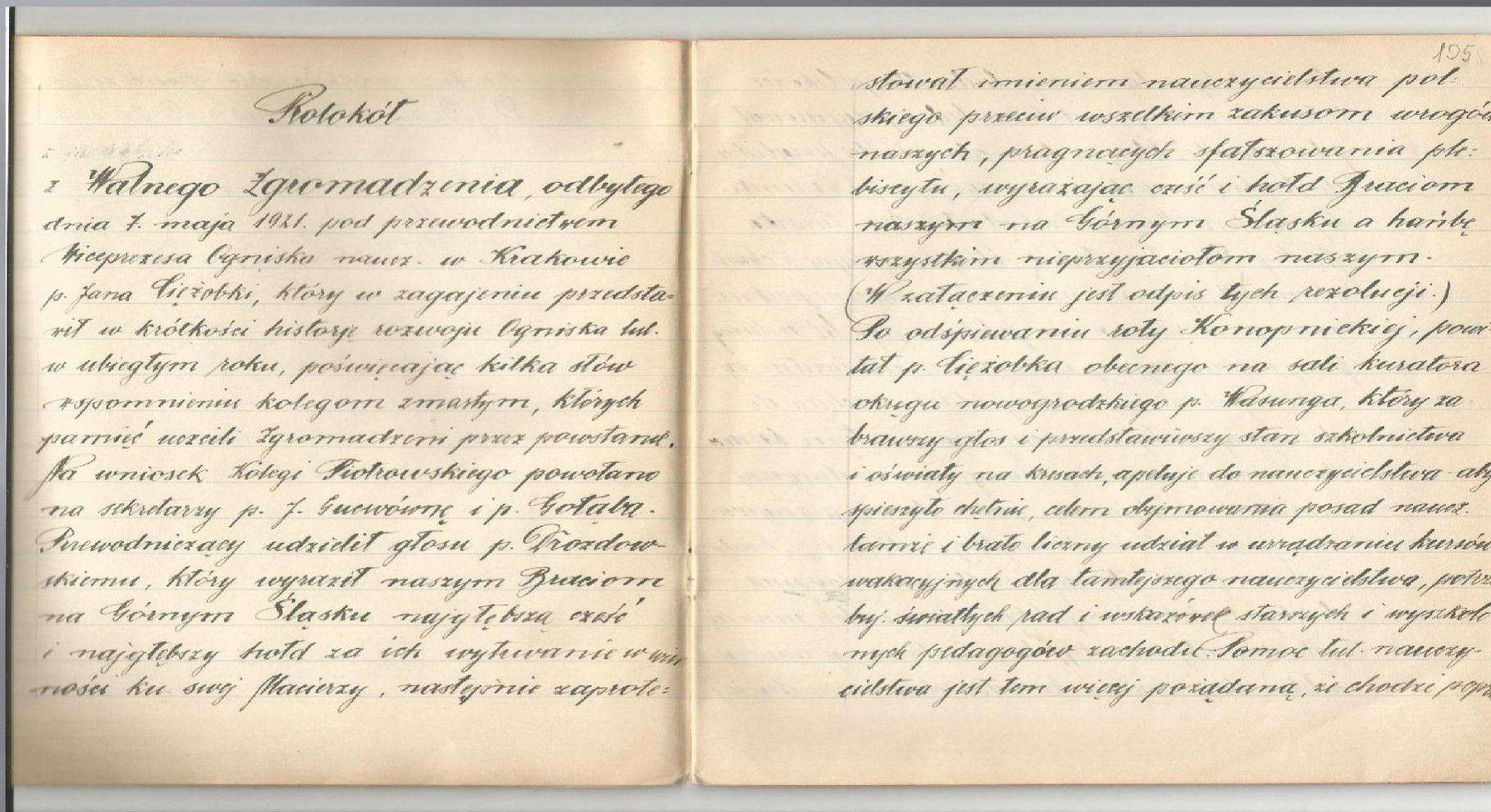
III. Skosunek do politycznego Radu.

Uchwalono wydać emunofacyę w sprawie dla
 poparcia politycznej przycięci państwowej, ua-
 checał do substytucji rate naszyjeictwo i

Zgromadzenie nauczycieli ZNPSP w Krakowie 1921 r.

- Walne Zgromadzenie [...] 7 maja 1921 r. [...] w Krakowie
- Przewodniczący udzielił głosu p. Drozdowskiemu. Który wyraził naszym Braciom na Górnym Śląsku najgłębszą cześć i najgłębszy hołd za ich wytrwanie w wierności ku swej Macierzy, następnie zaprotestował imieniem nauczycielstwa polskiego przeciw wszelkim zakusom wrogów naszych pragnących sfałszowania plebiscytu [...].

Zgromadzenie nauczycieli ZNSP w Krakowie 1921 r.

W Niepodległej

[...] Od zarania naszej organizacji zawsze staliśmy na stanowisku państwowym [...]

Z przemówienia wiceprezesa ZNP Julina Smulikowskiego Warszawa 23 IV 1931 r.

(Protokół z posiedzenia Wydziału Wykonawczego ZG ZNP, archiwum ZG ZNP Warszawa)

4 czerwca 1921 r. Kraków

[...] Jako pierwszy referent zabrał głos Dyr. Drozdowski [...] podniósł najsympatyczniejszy memoriał na zjeździe delegatów, którym było zamianowanie Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego honorowym członkiem Związku [...]].

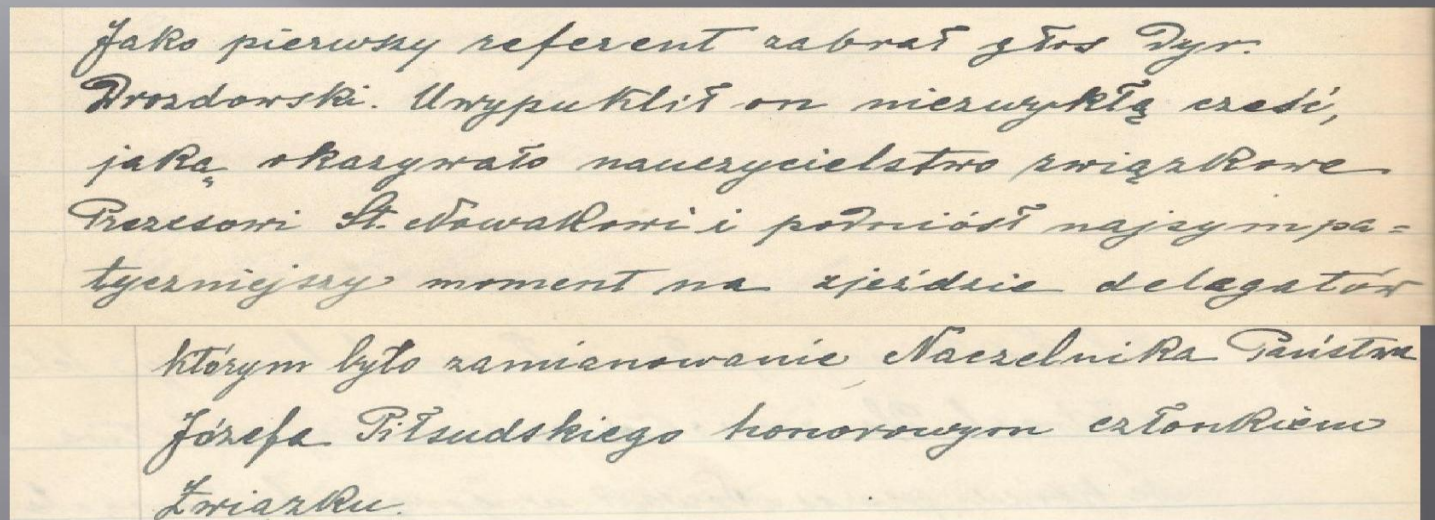
Fragment tekstu (rękopisu) informujący o przyznaniu marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu honorowego członkostwa w związku w maju 1921 r. Jest to informacja z posiedzenia sprawozdawczego Zarządu Ogniska Związku Nauczycielstwa Polskiego Szkół Powszechnych, które odbyło się 4 czerwca 1921 r. Rynek Główny 29 Kraków, *Księga Protokołów Zarządu Ogniska Związku Nauczycielstwa Polskiego Szkół Powszechnych z lat 1920-1922*, s. 128 i 129, (Archiwum ZNP Zarząd Okręgu Małopolskiego Kraków).

W Niepodległej

[...] Od zarania naszej organizacji zawsze staliśmy na stanowisku państwowym [...]

Z przemówienia wiceprezesa ZNP Julina Smulikowskiego Warszawa 23 IV 1931 r.

(Protokół z posiedzenia Wydziału Wykonawczego ZG ZNP, archiwum ZG ZNP Warszawa)

*Jako pierwszy referentabrał głos Dyż.
Drozdowski. Utwyplikł on mierwykłą cześć,
jaka, skazywało nauczyielstwo pwiarkowe.
Przesowi A. Stawakowi i podniósł najajmopa-
tyerniejusz moment na zjeidzie delegatów
którym było ramienowanie Naczelnika Państwa
Józefa Piłsudskiego honorowego członkiem
Związku.*

Fragment tekstu (rękopisu) informujący o przyznaniu marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu honorowego członkostwa w związku w maju 1921 r. Jest to informacja z posiedzenia sprawozdawczego Zarządu Ogniska Związku Nauczycielstwa Polskiego Szkół Powszechnych, które odbyło się 4 czerwca 1921 r. Rynek Główny 29 Kraków, Księga Protokołów Zarządu Ogniska Związku Nauczycielstwa Polskiego Szkół Powszechnych z lat 1920-1922, s. 128 i 129, (Archiwum ZNP Zarząd Okręgu Małopolskiego Kraków).

Współpraca ZNI/ZNSP i nauczycielstwa i Józefa Piłsudskiego w II Rzeczypospolitej

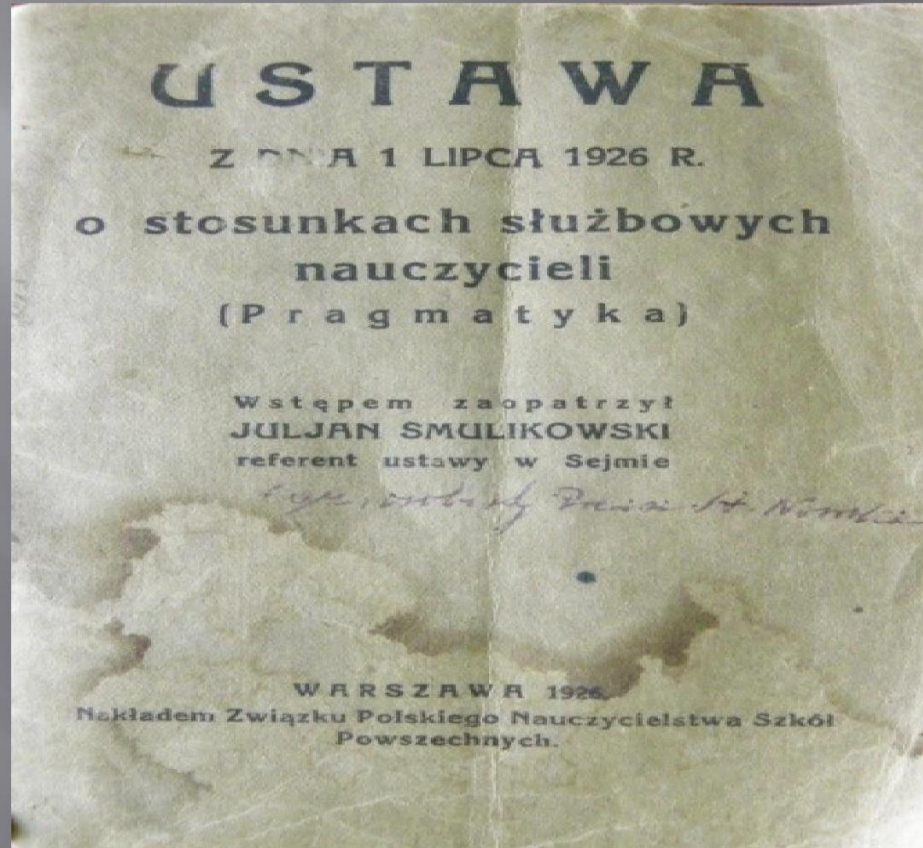
1. W 1919 r. Piłsudski poparł on pierwszą ustawę autorstwa Juliana Smulikowskiego wiceprezesa ZNP wprowadzającą obowiązek kształcenia w Wojsku Polskim.
2. Bez pomocy Marszałka nie udało by się wprowadzić w życie pierwszej pragmatyki nauczycielskiej w 1926 r., która regulowała stosunki służbowe nauczycieli stanowiła pierwszy tego typu akt prawny w historii Polski, a jej autorem był także wiceprezes Smulikowski. Można ją niewątpliwie nazwać poprzedniczką Karty Nauczyciela powstałej dzięki współpracy Związku Nauczycielstwa Polskiego (ZNP) i Solidarności, a funkcjonującej od 1982 r.
3. Związek miał też swój udział w powołaniu do życia Akademii Wychowani Fizycznego na Bielanach w 1927 r. później nazwanej imieniem Marszałka.
4. W 1932 r. ZNP wsparł również reformę szkolnictwa ministra Janusz Jędrzejewicza z 1932 r. wprowadzającą obowiązek szkolny oraz podział na szkołę powszechną, gimnazjum i liceum.

Ustawa z dnia 21 lipca 1919 roku „O przymusowym nauczaniu Wojsku Polskim

[...] Wojsko ma się stać niejako szkołą, która dziesiątki tysięcy żołnierzy może wypuścić jako już umiejących czytać i pisać, jako przygotowanych – do pewnego stopnia- do służby publicznej obywatelskiej. Tym sposobem wojsko może pod względem kulturalnym i oświatowym odegrać niesłychanie ważną i doniosłą rolę [...]

J. Smulikowski 21 lipca 1919 r. Sejm RP – przemówienie

II Rzeczpospolita

Pragmatyka nauczycielska z 1926 r., autorstwa Julina Smulikowskiego wiceprezesa ZNP, można ją nazwać pierwszą Kartą Nauczycielską, która uchwalono dzięki wsparciu Marszałka Józefa Piłsudskiego - egzemplarz prywatny St. Nowaka, (Archiwum ZNP Zarząd Okręgu Małopolskiego Kraków.)

II Rzeczpospolita

Zdjęcie wykonane w czasie przerwy pierwszego posiedzenia Rady Naukowej Wychowania Fizycznego, które odbyło się 15 II 1927 r. w Warszawie w Belwederze. Uchwycono tu moment, kiedy po referacie płk Władysława Kilińskiego (stoi pierwszy od lewej) podjęto uchwałę o powołaniu Centralnego Instytutu Wychowania Fizycznego (Dziś Akademia Wychowania Fizycznego na Bielanach im Marszałka Józefa Piłsudskiego). Wśród osób biorących udział w tym posiedzeniu jest wiceprezes ZNP Julian Smulikowski siedzący w centrum obok Józefa Piłsudskiego po prawej stronie. Jest dowód jak ważne miejsce w działaniach oświatowych rządu miał związek., (Archiwum Zarządu Głównego ZNP w Warszawie).

Z wydarzeniem powołania Akademii Wychowania Fizycznego na Bielanach w lutym 1927 r. są związane ważne słowa w Józefa Piłsudskiego wypowiedziane do Juliana Smulikowskiego wiceprezesa ZNP.

Z wydarzeniem powołania Akademii Wychowani Fizycznego na Bielanach w lutym 1927 r. są związane ważne słowa w Józefa Piłsudskiego wypowiedziane do Julina Smulikowskiego wiceprezesa ZNP.

[...] Z ciekawością przysłuchiwaliśmy się w czasie przerwy w obradach rozmowom Piłsudskiego. Uderzyły mnie słowa, które powiedział do p. Smulikowskiego wiceprezesa ZNP dawnego towarzysza z PPS: W Polsce nie można rządzić przy pomocy dyktatury, nie można rządzić przeciw narodowi. Trzeba wychowywać i przełamywać nawyki i skłonności. [...]

**Józef Błoński, *Pamiętnik 1891-1939*, Wydawnictwo Literackie
1981, s. 243**

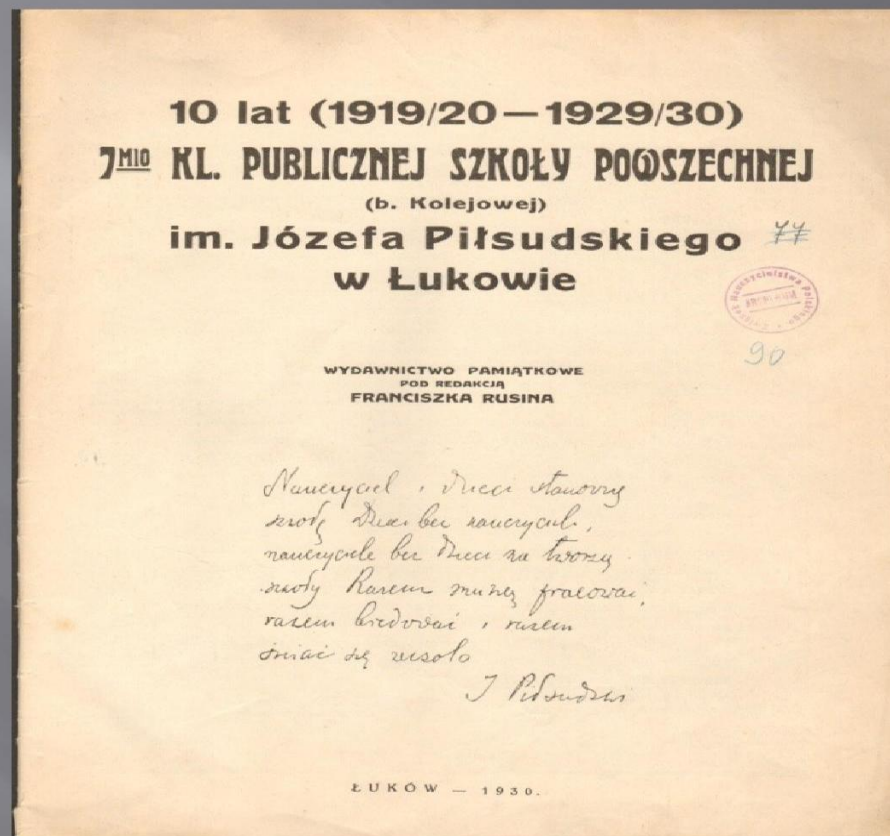
II Rzeczpospolita

Na pierwszej stronie wydawnictwa pamiątkowego Siedmioklasowej Publicznej Szkoły Powszechnej (b. Kolejowej) im. Józefa Piłsudskiego, która była prowadzona przez ZNP znalazł się w 1930 roku odręcznie napisanym cytata marszałka

„Nauczyciel i dzieci stworzy szkołę. Dzieci bez nauczycieli, nauczyciele bez dzieci nie tworzą szkoły. Razem muszą pracować, razem biedować i razem śmiać się wesoło” J. Piłsudski.,

(Archiwum Zarządu Głównego ZNP w Warszawie).

II Rzeczpospolita

Pierwsza strona wydawnictwa pamiątkowego Siedmioklasowej Publicznej Szkoły Powszechnej (b. Kolejowej) im. Józefa Piłsudskiego, która była prowadzona przez ZNP z odręcznie napisanym cytatem marszałka „**Nauczyciel i dzieci stworzą szkołę. Dzieci bez nauczycieli, nauczyciele bez dzieci nie tworzą szkoły. Razem muszą pracować, razem biedować i razem śmiać się wesoło**” J. Piłsudski., (Archiwum Zarządu Głównego ZNP w Warszawie).

Nauczycielstwo II RP

Słowa przypisywane J. Smulikowskiemu 1930 r.

[...] Nauczycielstwo [...] obok armii zbrojnej jest drugim karnym wojskiem Rzeczypospolitej Polskiej.

[...] Nauczyciel bowiem - w rozumieniu Smulikowskiego - to „bojownik niepodległości ojczyzny”

Za T. Jaroszuk, Julina Aleksander Smulikowski 1880-1934, Olsztyn 1996, s. 120 i 155.

II Rzeczpospolita

19.03. 1921 r. Warszawa

Marszałek Piłsudski

Sulejówek

Związek Nauczycielstwa Polskiego szkół Powszechnych przesyła Pierwszemu Marszałkowi Polski i swemu honorowemu Członkowi w dniu imienin najserdeczniejsze życzenia oraz wyrazy czci

Roman Tomczak
Sekretarz Generalny

Senator Stanisław Nowak
Prezes Związku

Życzenia imieninowe z 1926 r. od całego Związku dla honorowego członka marszałka Józefa Piłsudskiego , składa prezes Stanisław Nowak, (Archiwum Zarządu Głównego ZNP w Warszawie).

II Rzeczpospolita

20

Referent: *Tomczak*
Aprobowano: *19/3-1926 d.*
Wykreślono: data: *20/3 1926*
Wysłano dnia: *19/3-1926*
Zwrot aktów:
Złożono do: *20/3 26*

*Li 65307 kopje v dowodach
w kasowych*

MARSZAŁEK PIŁSUDSKI
Sulejówek

ad Marszałek Piłsudski
Związek Polskiego Nauczycielstwa Szkół
Powszechnych przesyła Pierwszemu Marszałkowi
Polski i Swemu Honorowemu Członkowi w dniu
Imienin najserdeczniejsze życzenia oraz wyrazy
czci

Roman Tomczak
Sekretarz Generalny

Senator Stanisław Nowak
Prezes Związku

*Depens. wysłano
na podstawie uchwały
Wydz. Ncz. z 18/3-1926*

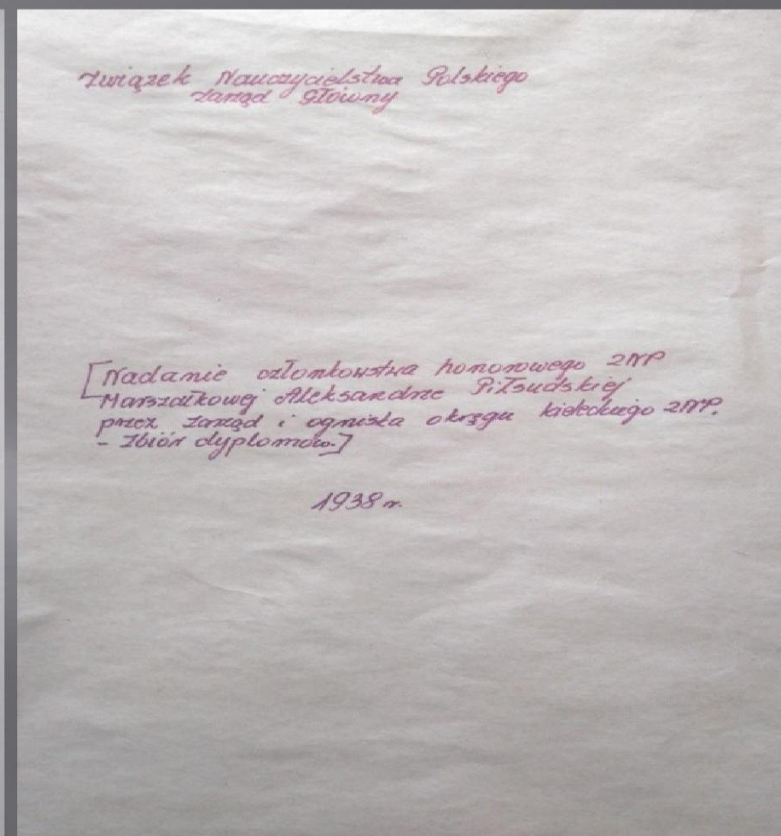
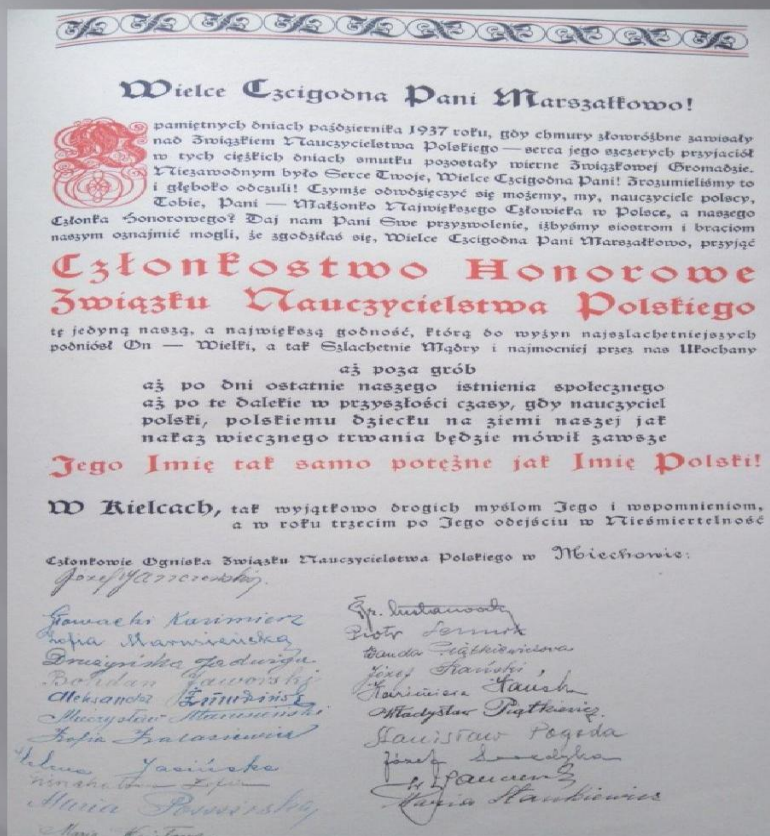
Życzenia imieninowe z 1926 r. od całego Związku dla honorowego członka marszałka Józefa Piłsudskiego, składa prezes Stanisław Nowak, (Archiwum Zarządu Głównego ZNP w Warszawie).

II Rzeczpospolita

W archiwach związkowych znajduje się złożony z ozdobnych kart album pamiątkowego z podpisami członków ZNP Okręgu Kieleckiego z października 1937 r., który potwierdza uroczyste nadanie Aleksandrze Piłsudskiej wdowie po marszałku honorowego członkostwa Związku Nauczycielstwa Polskiego., (Archiwum Zarządu Głównego ZNP w Warszawie).

**[...] Wielce Czcigodna Pani Marszałkowo
[...] w pamiętnych dniach października 1937
roku [...] daj nam [...] swe przyzwolenie
abyśmy mogli [...] oznajmić [...] iż zgodziłaś
się [...] przyjąć Członkostwo Honorowe
Związku Nauczycielstwa Polskiego [...].**

II Rzeczpospolita

Oprawa archiwalna albumu i jedna z kart ozdobnego albumu pamiątkowego z podpisami członków ZNP Okręgu Kieleckiego z października 1937 r., który potwierdza uroczyste nadanie Aleksandrze Piłsudskiej wdowie po marszałku honorowego członkostwa Związku Nauczycielstwa Polskiego., (Archiwum Zarządu Głównego ZNP w Warszawie).

Żałoba i upamiętnienie Marszałka przez ZNP

Józef Piłsudski

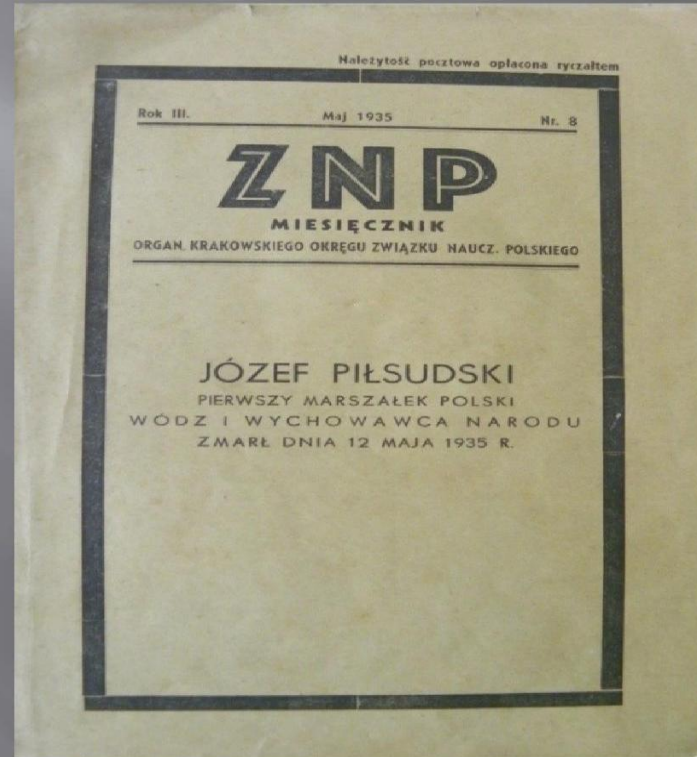
Pierwszy marszałek Polski

Wódz i Wychowawca Narodu

Zmarł dnia 12 maja 1935 r.

Cytat ze strony tytułowej „ZNP Miesięcznika” z maja 1935 r., z informacją o śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego, (Archiwum ZNP Zarząd Okręgu Małopolskiego Kraków).

Żałoba i upamiętnienie Marszałka przez ZNP

Strona tytułowa „ZNP Miesięcznika” z maja 1935 r., z informacją o śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego, (Archiwum ZNP Zarząd Okręgu Małopolskiego Kraków).

ZAPROSZENIE
NA
UROCZYSTĄ
ŻAŁOBNĄ AKADEMJE
Z POWODU ZGONU
WODZA NARODU, I. MARSZAŁKA POLSKI
JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO
HONOROWEGO CZŁONKA
ZW. NAUCZ. POLSKIEGO
KTÓRA ODBĘDZIE SIĘ STARANIEM
OGNIKA ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA
POLSKIEGO W KRAKOWIE WE WTOREK
DNIA 21 MAJA 1935 R. O GODZINIE 19³⁰
W SALI SASKIEJ PRZY UL. ŚW. JANA 6.

ZA ZARZĄD:

Barta Zygmunt
Sekretarz

Hojak Stanisław
Przewodniczący

Zaproszenie na uroczystą żałobną akademię ku czci marszałka Józefa Piłsudskiego honorowego członka ZNP., Księga Komunikatów i okólników Oddziału Grodzkiego ZNP w Krakowie lata 1934-35-36, (Archiwum ZNP Zarząd Okręgu Małopolskiego Kraków).

ŻAŁOBA PO MARSZAŁKU I ZNP

Kondolencje i telegramy z kondolencjami z powodu zgonu marszałka Józefa Piłsudskiego nadchodziły z różnych ognisk ZNP np. z Tarnowa, Nowego Sącza, Pszczyny, powiatu myślenickiego, czy Bochni. , (Archiwum Zarządu Głównego ZNP w Warszawie).

Tarnów 14.05 1935

Dotknięci do głębi zgonem [...] wodza , nauczyciela narodu oraz honorowego członka związku [...] Józefa Piłsudskiego [...] przesyłają wyrazy głębokiego bólu ognisko Tarnów [...].

Pszczyna 16.05.1935

Członkowie Związku Nauczycielstwa Polskiego ognisko Pszczyna pogrążeni w [...] bólu i żłobie z powodu zgonu [...] Józefa Piłsudskiego składają [...] wyrazy najgłębszego hołdu

Bochnia 16.05.18

Zarząd oddziału Powiatowego Związku Nauczycielstwa Polskiego w Bochni [...] Przejęci do głębi zgonem WODZA Narodu, członka honorowego Związku Nauczycielstwa Polskiego marszałka Józefa Piłsudskiego łączymy się w dniu złożenia JEGO śmiertelnych szczątków w podziemiach Katedry Wawelskiej, z żałobą całego Narodu.

TELEGRAM

Przewód Nr. 67/1002

Przyjęto da. 14, 5 1920

godz. 18 min. 25

xlt = zwiasek naucz polskieo
smulikowskieo warszawa =

Uwagi służbowe:

Podpis: Jzo

URZĄD TELEKOMUNIKACYJNY

263/14 tarnow 290 32 14/5 17 15 -sw dn. / godz. min.

dotknieci do głebi zéonem nieodżałowaneo bohaterskieo wodza i
nauczyciela narodu oraz honoroweo członka zwiasku pierwszeo
marszałka polski jozefa piłsudskieo przesyłaja wyrazy głebokieo
hoł u = ognisko naucz tarnow +

Telegram

Nr. 37

58

xlt = zwiasek nauczycielstwa

polskiego warszawa =

Przewód

1005

Uwagi służbowe:

Przyjęto dn. 16 193

godz. min.

z

Podpis

Urząd URZĄD TELEKOMUNIKACJI

. + 34 starawies slaska 2 60/58 16 8/.40 = godz. min.

Zarząd T. T. T. nie przyjmuje odpowiedzialności za straty wynikłe z zagubienia, niekierowania lub opóźnienia telegramu.

członkowie związku nauczycielstwa polskiego ognisko
 pszczyzna poğrazeni w bezmiernym bołu i załobie spowodu
 zgonu pierwszego marszałka polski jozefa pilsudskiego
 składaja na rece pana prezydenta rzeczypospolitej wyrazy
 najğlebszego holdu dla niesmiertelnej pamieci zğastego
 ojca i nauczyciela oraz zapewnienie najusilniejszej pracy
 nad urzeczywistnieniem idei i wskazan wielkiego zmarłego
 = zarząd ogniska związku : nauczycielstwa polskiego
 w pszczynie

Zarząd Oddziału Powiatowego Z.N.P.

L: 105.

w Bochni, dnia 18. maja 1935 r.

Zarząd Główny Związku N. P.

Wpłynęło dnia

20 MAJ 1935

Sekretarz

52915

19

Do

Zarządu Głównego Związku Nauczycielstwa Polskiego

w
W a r s z a w i e.

Przejęci do głębi serca zgonem Wodza Narodu, Członka Honorowego Związku Nauczycielstwa Polskiego, Marszałka JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO, łączymy się w dniu złożenia JEHO śmiertelnych szczątków w podziemiach Katedry wawelskiej, z żalobą całego Narodu.

Sekretarz :

/ Kulma Dominik /

Kulma Dominik

Przewodniczący:

/ Lewkonowicz Franciszek /

Lewkonowicz

Żałoba po Marszałku i ZNP

- Nowy Sącz 17.05.1935
- Nauczycielstwo powiatu nowosądeckiego w dniu 16 b.m. [...] uczciło minutowem milczeniem uroczystą chwilę oddając hołd cieniom [...] wychowawcy i wodza narodu [...] s.p. Józefa Piłsudskiego przyrzekając zarazem pozostać wiernym tak w życiu i w pracy ideologii marszałka .
- Myślenice 18.05.1935
- Nauczycielstwo powiatu myślenickiego [...] łączy się w bólu z całym narodem z powodu zgonu [...] Józefa Piłsudskiego [...].

"Zenopol"
Związek Nauczycieli Polskich

Nr. 17

68

YLT = Zarząd Główny
Wrocław Kosciuszki 35

Przewód Nr. 1005

Uwagi służbowe:

Przyjęto dn. 17 / 193

godz. min.

z

Podpis

Urząd

181 DOWYSACZ 1+381 66 17 1040 dn. / godz. min.

Zarząd P. T. T. nie przyjmuje odpowiedzialności za treść i za skutki z ogłoszenia, zniekształcenia lub błędów w telegrafowaniu

= nauczycielstwo powiat nowosadeckiego zebrane na nadzwyczajnym zebraniu ogólnym i oddział powiatowy w nauczycielstwie w dniu 16 b m po odczytaniu orędzia p prezydenta uczciła 1 minutowym milczeniem uroczystą chwilę oddając hołd cieniem wielkiego polskiego wychowawcy i wodza narodu pierwszego marszałka polski s p Józefa Piłsudskiego przyrzekając zarazem pozostać wiernym tak w życiu jak w pracy ideologii marszałka +

64

Telegram

dn. / 193
dz. min.

Podpis

xl t = zarząd główny
związku nauczycielstwa
polskiego ul
smulikowskiego warszawa =

Nr. 27 (84)
Zarząd Główny Związku N. P.
Wpłynęło dnia
Przebieg Nr. 5
Uwaga
Zakładnik

1002

52919

167/18 krakow tg 48/2 38 18 18 = godz. min.

Wzrost

nauczycielstwo powiatu myślenickiego zjednoczone
w związku nauczycielstwa polskiego łączy się w
boju z całym narodem z powodu zgonu
wskrzesiciela budowniczego i wodza polski marszałka
Józefa Piłsudskiego = przewodniczący Stanisław Goraczko

Zap

N. P. 1. 5. 1934

Biuletyn Główny Związku N. P.
 Wpłynęło dnia
 18 MAJ 1935
 52499

Członkowie Ogólnego Związku Nauczycielstwa Polskiego w Zduńskiej-Woli wstrząśnięci do głębi tragiczną wiadomością o zgonie Najlepszego Syna Ojczyzny, Nieśmiertelnego Wodza Narodu, Opatrzonego Wychowawcy współczesnego pokolenia, Członka Honorowego Związku Nauczycielstwa Polskiego, Marszałka Polskiego Józefa Piłsudskiego, zebrani w dniu 15 maja 1935 r. na Nadzwyczajnym Żałobnym Zebraniu postanowili jednomyślnie oświadczyć na ręce Zarządu Głównego Związku Nauczycielstwa Polskiego następującą deklarację: My, nauczyciele związkowcy poświęciliśmy w przyszłości, poświęcając każdy nasz krek i łzy tych ideałów, dla których żył i walczył, cierpił i radował się On, nasz Wódz.

Stawiamy, że staniemy się wspólnie z całą rzeszą nauczycielstwa strażnikami ideału, który rozpalił Włóczęgiel Wolności, strażnikami naszej Ojczyzny i Państwa.

Mr. Stępczyński

J. Kozłowski
J. P. Kozłowski
F. Lyskowski
A. Radziwiłowicz
M. Janikowska
L. Hajkowska
L. Skoniewska
Felicja Skarpińska
Elżbieta Kozłowska
Edw. Harenczyk
W. Janiak
Elżbieta Obojska
F. Bojarski
K. Rodewald
Stanisław
M. Wójcikowski
Jarina Hampelowa

J. Jankowski
Łojza Obojska
Wanda Włoczyńska
M. Gierkowska
Włodzisława
M. G. G.
Staszka Główna
Krzysztof P.
M. Główny
M. P.
A. G.
W. G.
J. G.
J. G.
E. G.

Żałoba po Marszałku i ZNP

Warszawa 14 czerwca 1935 r.

Pani Marszałkowa Piłsudska , dotknięta ciężką żałobą i obarczona licznymi zajęciami, poleciła mi podziękować w jej imieniu za okazane współczucie

Sekretarz

Do Związek Nauczycielstwa Polskiego

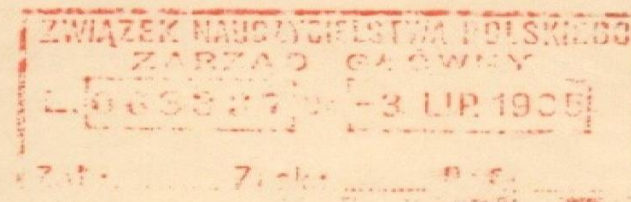
Podziękowania Marszałkowej Piłsudskiej złożone za pośrednictwem Sekretariatu Ministerstwa Spraw Wojskowych na ręce Zarządu Głównego ZNP w Warszawie, za kondolencję nadchodzącą od członków ZNP w całej Polsce., (Archiwum Zarządu Głównego ZNP w Warszawie).

SEKRETARJAT OSOBISTY
MINISTRA SPRAW WOJSK.

Warszawa, dn. 19 czerwca 1935 r.

L. 1553 / S. O.

*Archiwum
B.VII.35 A*

Pani Marszałkowa Piłsudska, dotknięta ciężką żałobą i obarczona licznymi zajęciami, poleciła mi podziękować w jej imieniu za okazane współczucie.

Kawmar

Związek Nauczycielstwa Polskiego
Wybrzeże Kościuszkowskie 35
Warszawa.

Referent	<i>Włodzisław Piłsudski</i>
Aprowizacja	8 LIP 1935
Wyśłano do	Sekretariat Osobisty.
Zamówiono do	
Przeznaczono do	dn. 5 LIP 1935

Włodzisław Piłsudski

①

Podziękowania Marszałkowej Piłsudskiej złożone za pośrednictwem Sekretariatu Ministerstwa Spraw Wojskowych na ręce Zarządu Głównego ZNP w Warszawie, za kondolencję nadchodzącą od członków ZNP w całej Polsce., (Archiwum Zarządu Głównego ZNP w Warszawie).

**Kopiec Marszałka i działania upamiętniające
Płaskorzeźba Marszałka Zarząd ZNP Okręg
Małopolski**

ZWIĄZEK
Nauczycielstwa Polskiego
Oddział Powiatowy
w Siedlcach.

Siedlce, dnia 19 maja 1935 r.

Nr. 85.
m. Siedlce.

Koleżanki i Koledzy!

Wielkie serce Budowniczego Wyzwolonej Polski bić przestało. Strata, jaką poniósł nasz kraj przez śmierć Ukochanego Wodza, nie da się zmierzyć żadną miarą. Celem uczczenia ś. p. **Wskrzesiciela Państwa Polskiego, Wodza i Nauczyciela Narodu, Honorowego Członka Związku Nauczycielstwa Polskiego, Marszałka Józefa Piłsudskiego**, Zarząd Oddziału Powiatowego Związku N. P. w Siedlcach na zebraniu w dniu 19 maja 1935 r. postanowił wezwać nauczycielstwo powiatu siedleckiego do dobrowolnego opodatkowania się na przeciąg 2-ech miesięcy (czerwca i lipca) w wysokości 1% od poborów i z zebranej sumy przeznaczyć połowę na budowę kopca, a drugą połowę na stworzenie „Funduszu Taniego Wydawnictwa Dzieł ś. p. Marszałka Józefa Piłsudskiego”.

ZARZĄD.

Do
Kol. kol. Członkiń i Członków Związku N. P.
w powiecie.

Na podstawie § 69 p. 9 statutu Związku N. P. zwołujemy na dzień **2 czerwca 1935 r.** do Siedlec (sala szkoły powszechnej № 1 przy ul. Konarskiego № 5)

Walne Zgromadzenie członków Ognisk powiatu siedleckiego.

Otwarcie zjazdu nastąpi o godz. 10-ej w pierwszym, a o godz. 11-ej w drugim terminie z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zgłoszenie.
- 2) Odczytanie protokołu (będzie wyłożony do przejrzania).
- 3) Referat organizacyjny przedstawiciela Zarz. Głównego i dyskusja.
- 4) Wybory Komisji: Matki i Wnioskowej.
- 5) Sprawozdanie z działalności Zarządu i dyskusja.
- 6) Uchwalenie budżetu.
- 7) Wybory Zarządu.
- 8) Wnioski.

(—) **F. Barbachowski**
Sekretarz.

(—) **K. Wojciechowski**
Wiceprzewodniczący.

Wezwanie z dnia 19 maja 1936 r. Zarządu Powiatowego Ogniska ZNP w Siedlcach do swych członków z inicjatywą opodatkowania się 1% od poborów na dwa miesiące czerwiec i lipiec 1935 r. na rzecz budowy Kopca Józefa Piłsudskiego i w celu stworzenia „Funduszu Taniego Wydawnictwa Dzieł śp Józefa Piłsudskiego” , (Archiwum Zarządu Głównego ZNP w Warszawie).

Wzrost Nr. 3 B
Z. N. P.
Odcinek A

Na Kopiec Piłsudskiego w Krakowie

Ognisko *Gostyn*
Oddział *Gostyn* powiat

Lista składek członkowskich na rzecz Zarządu Głównego Związku Nauczycielstwa Polskiego za miesiąc 193 r.

L. P.	NAZWISKO I IMIĘ CZŁONKA (w porządku alfabetycznym)	Składka miesięczna		Składki za miesiąc		UWAGI
		Zł.	gr.	Zł.	gr.	
Z przeniesienia						
1.	<i>Baranowska Hel.</i>	1	—			
2.	<i>Baranowski Józef</i>	1	—			
3.	<i>Bielonińska Janina</i>	—	50			
4.	<i>Golubiński Jan</i>	—	25			
5.	<i>Golubińska Janina</i>	—	25			
6.	<i>Kotpański Jan</i>	—	25			
7.	<i>Pietrak Tomasz</i>	—	25			
8.	<i>Szymkowiak Jan.</i>	—	25			
9.	<i>Westfalińska Maria H.</i>	—	25			
10.	<i>Malejkońska Jan.</i>	—	25			
11.	<i>Ciesiońska Maria</i>	—	50			
12.	<i>Ciesiońska Rozalia</i>	—	50			
13.	<i>Busz Jan i żona</i>	—	50			
14.	<i>Smoraczek Jan.</i>	—	50			
15.	<i>Gatka Feliks</i>	1	—			
16.	<i>Kaczmarski Antoni</i>	—	50			
17.	<i>Kazimierzak Nik.</i>	—	50			
18.	<i>Kordzińska Katarzyna</i>	1	—			
19.	<i>Kubiśka Cecylia</i>	1	—			
20.	<i>Krzywiński Czesław</i>	1	—			
21.	<i>Kolskowska Hel.</i>	1	—			
22.	<i>Mazur Mieczysław</i>	—	50			
23.	<i>Alexycki Florian</i>	—	50			
24.	<i>Pokalski Tadeusz</i>	—	50			
	do przeniesienia		13 75			

90 Sp. tel. n. X 135

1091454
2 PAZ 1933

5 LIST 1935

Lista składek członków ZNP Ogniska w Gostyniu na Kopiec Piłsudskiego w Krakowie, (Archiwum Zarządu Głównego ZNP w Warszawie).

142

/ w.Fin. 9 października 5

96054

Do
KOMITETU BUDOWY KOPCA
MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

w miejscu.

A. Ferenczyński

w związku z przekazaną w dniu dzisiejszym kwotą z k 620.83
na konto P.K.O. Nr. 444 - podajemy wykaz ofierodawców :

5.kl.szkoła powsz. w Przyborowie, pta Jeleśnia	2.40 z k
Samorząd szkolny uczniów IV kl. szk.powsz.w Pacynie	
pt. Zychlin	1.68
Ognisko Związku N.P. Rawa Ruska	65.30
" " " Mikulicze, siedz.w Sielcu	10.-
Personel Szkoły powsz.im.Mich.Łośkiej,Nr.49	25.50
klasa VI b. " " " " " "	7.50
" I " " " " " "	1.40
Ognisko Nauczycielskie Z.N.P. Lubień	21.-
" " " Grybów	50.-
" " " Kańczuga	59.80
Szkoła Powszechna Nr. 30 Warszawa	40.-
Ognisko Nauczycielskie Z.N.P. Zabrodzie	8.00
" " " Płock	107.25
" " " Owczary	9.00
" " " Ręczno gm.	43.50
Porębski Stanisław	8.00
Ognisko Nauczycielskie Z.N.P. wilanów	44.30
" " " Sierpc	14.00
Szkoła Powszechna w Szawkowie	42.10
Ognisko Nauczycielskie Z.N.P. Grybów	53.30
Patronat kl.VI a szk.powsz.Żyd. w Borysławiu	10.00
Ognisko Nauczycielskie Z.N.P. Brany	11.60

Razem 620.83 z k

9 Paź 1935
 9 PAZ 1935
 9 Października 1935

Z poważaniem

a.a. Piłsudski
/A.zejdlisowa/

Przew.Wydz.Finans.

Referent

/P.Podurgiel/

Informacja do wiadomości Komitetu Budowy Kopca Józefa Piłsudskiego od Zarządu Głównego ZNP z wykazem ognisk z ilością pieniędzy, jakie przekazały one budowę kopca Marszałka Piłsudskiego, (Archiwum Zarządu Głównego ZNP w Warszawie).

Upamiętnienie Marszałka przez ZNP

Komitet Budowy Kopca

Józefa Piłsudskiego

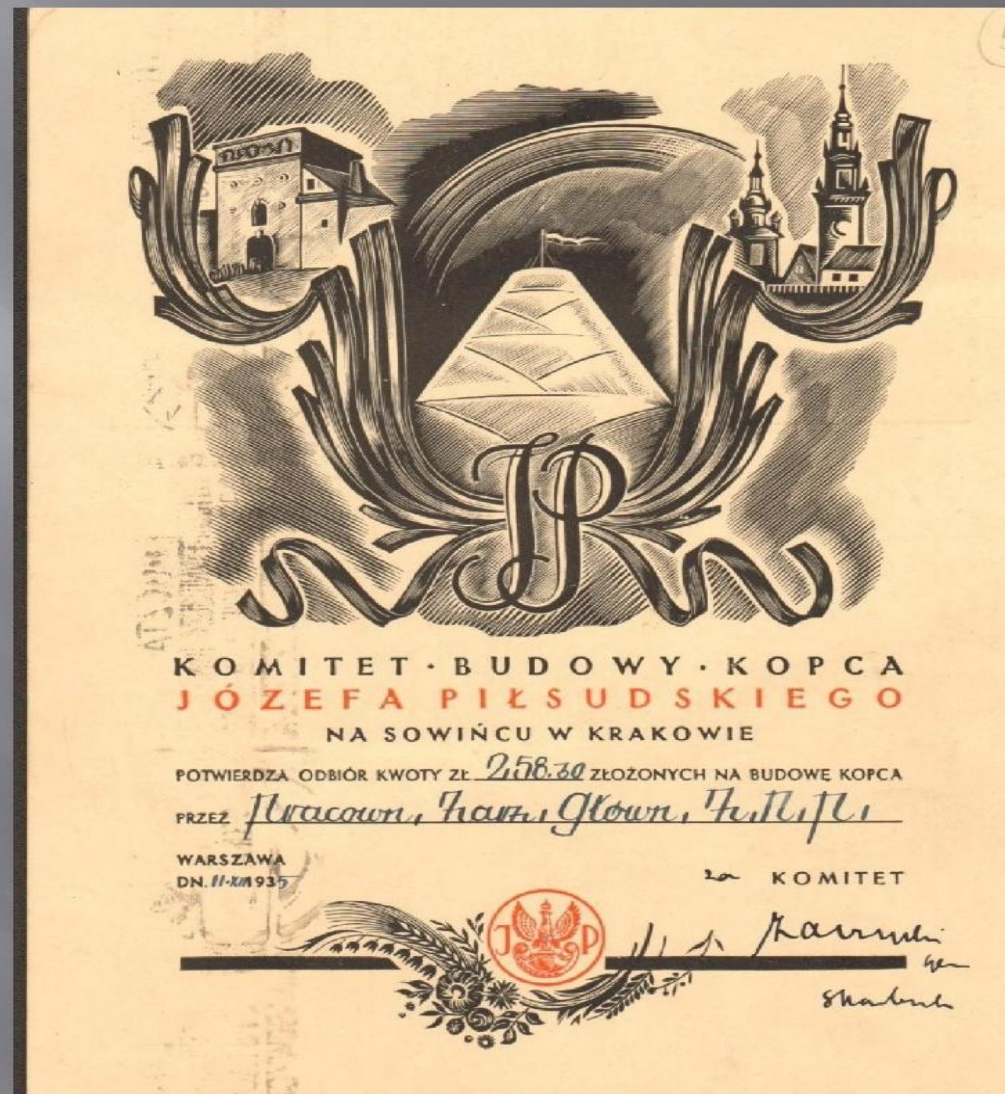
Na Sowińcu w Krakowie

Potwierdza odbiór kwoty zł 258.30 złożonych na
budowę kopca przez Pracowników Zarz. Główn.

ZNP

Warszawa dnia 11 XI 1935 r.

Tekst z potwierdzenie przez Komitet Budowy Kopca Józefa Piłsudskiego na Sowińcu w Krakowie odbioru kwoty 258 zł i 30 gr. od pracowników Zarządu Głównego ZNP w Warszawie na budowę kopca.,

Potwierdzenie przez Komitet Budowy Kopca Józefa Piłsudskiego na Sowińcu w Krakowie odbioru kwoty 258 zł i 30 gr. od pracowników Zarządu Głównego ZNP w Warszawie na budowę kopca.,

ZNP uhonorowane za pamięć o Marszałku

Złoty Krzyż Honorowy Związku Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej nadany ZNP w Gdańsku w lutym 2016 r. i przekazany na ręce prezesa Sławomira Broniarza., (Archiwum ZNP Zarząd Okręgu Pomorskiego w Gdańsku).

Historia Związku Nauczycielstwa Polskiego to nie tylko fakty, wydarzenia, daty i liczby; to przede wszystkim wspaniali ludzie, znakomici pedagodzy, oddani patrioci. W okresie okupacji hitlerowskiej powstaje Tajna Organizacja Nauczycielska, która prowadzi intensywną pracę edukacyjną młodego pokolenia, otacza opieką nauczycieli pozbawionych pracy.

Wielu nauczycieli i działaczy poświęca swoje życie w służbie wojennej edukacji młodzieży. Ciągłą troską nauczycieli TON było utrzymanie wysokiego poziomu nauczania i objęcie tajnymi kompletami jak największej liczby dzieci i młodzieży.

Po wojnie ZNP uczestniczył w budowie oświaty, podjął walkę o poprawę warunków pracy i życia swoich członków, prowadził różne formy kształcenia i doskonalenia zawodowego.

Autor dr Piotr Wierzbicki UPJP II

Opracowanie na podstawie materiałów:

1. Archiwum ZG ZNP w Warszawie
2. Archiwum Narodowe w Krakowie
3. Archiwum PAN Warszawa
4. Archiwum ZG ZNP Okręg Małopolski
5. Archiwum ZNP Kraków Śródmieście
6. Archiwum prywatne rodziny Juliana Smulikowskiego wnuczki Ewy Strabużyńskiej
7. T. Jaroszek, Julian Aleksander Smulikowski (1880-1934), Olsztyn 1996.
8. *150 rocznica urodzin Józefa Piłsudskiego. Związki Naczelnika Państwa Polskiego z Akademią Górniczą w Krakowie, Krakowem i Związkiem Nauczycielstwa Polskiego*, red. A. Ryś, D. Sala i P. Wierzbicki, Kraków 2017.
9. *Źródła do Historii ZNP. Nauczyciele dla niepodległej. Protokoły z posiedzeń Naczelnego Zarządu Krajowego Związku Nauczycielstwa Ludowego w Galicji Wydział Wykonawczy. Protokoły z 1914, 1917 i 1918 r. - wybór.*, oprac. A. Ujejski i P. Wierzbicki, wstęp. P. Wierzbicki, red. T. Wilczyński, Kraków 2015.
10. P. Wierzbicki, *Wystawa z okazji 110 rocznicy powstania Związku Nauczycielstwa Polskiego i 80 rocznicy śmierci założyciela i Prezesa ZNP Stanisław Nowaka*, Kraków 2015.
11. P. Wierzbicki, *Historia Związku Nauczycielstwa Polskiego i jego działalności na Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie*, Kraków 2016 - wystawa.
12. P. Wierzbicki *Józef Piłsudski i Związek Nauczycielstwa Polskiego*, Kraków 2017 - wystawa.

ZWIĄZEK PRACOWNIKÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

*„Był zwycięstwem i nie było to zwycięstwo,
wzrostem i spazmi na ławach to dydaktyk”
Jan Pilski*

Przesowi
Związku Nauczycielstwa Polskiego
Panu Sławomirowi Broniarzowi
z okazji 110 rocznicy powstania ZNP
w podziękowaniu za krzewienie idei i czynów
Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Przez
Zarząd Krajowego
Związku Nauczycielstwa Polskiego
Przewodniczący Włodzisław Śliwa
Generalny Związek